

307.72068

ก ๕๒๒ น

๖.3

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบท
ของศึกษานิเทศก์อำเภอ

ปริญญานิพนธ์

ของ

วิจิตร กลอนาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2538

3208

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบท
ของศึกษานิเทศก์อำเภอ

ปริญญานิพนธ์
ของ
วิจิตร กลอนาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังและเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยการ ด้านการประสานงานและด้านการควบคุมงาน ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเป็นศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 17 คน ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 155 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 38 คน รวม 210 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 40 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภออยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทอยู่ในระดับมาก

2. ศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและอายุต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นักวิชาการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในเรื่องนี้ของศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Actual and Expected Administrative Roles of District
Superintendent Concerning Rural Development

AN ABSTRACT

BY

WICHIT KULNAM

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 1995

The purposes of this research were to study the actual and expected roles and compare the actual role concerning rural development administrative processes in term of planning, organizing, directing, coordinating and controlling, as perceived by the provincial superintendents, the district superintendents and the educational academicians.

The sample was 210, including 17 the provincial superintendents, 155 the district superintendents and 38 the educational academicians. The instrument used for collecting data was the rating scale questionnaire for 40 items, contracted by the researcher. The arithmetic mean, standard deviation and t - test were used.

The results of this study revealed that :

1. The provincial superintendents, the district superintendent and the educational academicians perceived the actual administrative roles of district superintendent at the moderate level and expected roles at higher level.

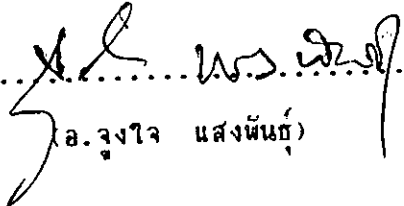
2. The difference of the experiences of provincial superintendents had the same opinion for actual administrative roles of the district superintendent.

3. The difference of education qualification, experiences, and aged of the district superintendents for the actual administrative had the same opinions.

4. The difference of the experiences, aged of the educational academicians had the same opinion for the actual administrative roles concerning rural development; The differences of the education qualification between the educational academicians and the district superintendents had the difference opinions for the actual administrative roles at the 0.05 level of significance.

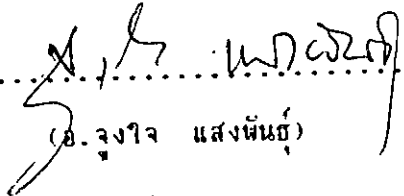
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

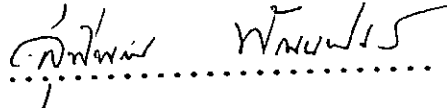
..... ประธาน
(อ.จุงใจ แสงพันธ์)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สมสรร วงษ์อ่อน้อย)

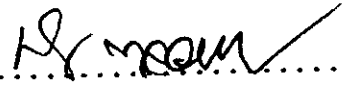
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(อ.จุงใจ แสงพันธ์)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สมสรร วงษ์อ่อน้อย)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.สุพรรณ พังพานิชย์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริภา นุสสุวรรณ)

วันที่ 1 .. เดือน มีนาคม .. พ.ศ. 2538

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งของอาจารย์จูงใจ
แสงพันธ์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรวงษ์น้อย กรรมการ
และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำ
จนปริญญานิพนธ์สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยทุกประการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่าง
สูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจ และให้คำแนะนำ
ในการแก้ไขแบบสอบถามและแบบทดสอบ

ขอขอบคุณภรรยา เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดี
ตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันจะมีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หอมอบแต่บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ
และบูรพาจารย์ทุกท่าน ก่อบรม สั่งสอน และให้การศึกษาแก่ผู้วิจัย

วิจิตร กุลนาม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
บทบาทของศึกษาธิการอำเภอ	9
แนวคิดการพัฒนาชนบท	12
การจัดองค์กรการบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค	17
แนวทางการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ	22
บทบาทอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอในการบริหารงานพัฒนาชนบท ...	25
แนวคิดการบริหารงานพัฒนาชนบท	28
ด้านการวางแผน	28
ด้านการจัดองค์การ	31
ด้านการอำนวยการ	33
ด้านการประสานงาน	34
ด้านการควบคุมงาน	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	38
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	41
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล	43
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ	47
ตอนที่ 2 วิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหาร งานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุม งาน	50
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบท ของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ	83
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	86
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	87
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	87

การวิเคราะห์ข้อมูล	87
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
การอภิปรายผล	89
ข้อเสนอแนะทั่วไป	98
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย	98
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก	104
ประวัติย่อผู้วิจัย	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง	41
2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง	47
3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ	48
4 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการ บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน	50
5 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการ บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการวางแผน เป็นรายชื่อ ..	52
6 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการ บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการจัดการองค์การ เป็นรายชื่อ	55
7 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการ บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการอำนวยการ เป็นรายชื่อ.	58
8 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการ บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการประสานงาน เป็นรายชื่อ	61
9 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการ บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการควบคุมงาน เป็นรายชื่อ.	64

- 10 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน 67
- 11 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการวางแผน เป็นรายชื่อ .. 68
- 12 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการจัดองค์การ เป็นรายชื่อ. 71
- 13 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการอำนวยการ เป็นรายชื่อ. 74
- 14 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการประสานงาน
เป็นรายชื่อ 77
- 15 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด
ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการควบคุมงาน เป็นรายชื่อ. 80
- 16 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติศึกษาธิการจังหวัดที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหาร
งานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์
ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ 83
- 17 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหาร
งานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์
ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ 84

- 18 แสดงการเปรียบเทียบทัศนะนักวิชาการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหาร
งานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์
ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ 85

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

- 1 แผนภูมิโครงสร้างสายการบริหารงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ 2533 .. 22

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทมาโดยตลอด แม้กระทั่งปัจจุบัน รัฐบาลไทย ก็ยังถือว่างานพัฒนาชนบทเป็นงานที่มีความสำคัญอยู่ในระดับสูงที่รัฐบาลพยายามที่จะทุ่มเททรัพยากรต่าง ๆ ในการที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทซึ่งเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศที่มีฐานะยากจนและด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การพัฒนาชนบทนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการจะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นต้องให้ความสำคัญกับคนส่วนใหญ่ของประเทศในชนบทเป็นอันดับแรก เพราะว่าคนไทยในชนบทเป็นกำลังสำคัญในทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นทั้งผู้ผลิตทางการเกษตรและเป็นแรงงานรองรับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม ดังนั้น เราต้องแก้ไขปัญหาของคนในชนบทก่อนจึงจะสามารถพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : ไม่มีเลขหน้า)

ความสำคัญของการพัฒนาชนบทดังกล่าว รัฐบาลจึงได้เสาะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะผลักดันภารกิจการพัฒนาชนบทให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเดิมการพัฒนาชนบทในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 - 4 กล่าวได้ว่า ผลของการพัฒนายังไม่กระจายไปสู่ประชาชนที่ยากจนในชนบทอย่างทั่วถึง ที่ประจักษ์ชัดก็คือประชาชนในชนบทของแต่ละชุมชนเป็นจำนวนไม่น้อยยังคงเผชิญอยู่กับปัญหาค้นพื้นฐานที่เป็นต้นเหตุ และรากเหง้าของความยากจนอยู่โดยมิได้รับการแก้ไขในรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม ปัญหาพื้นฐานดังกล่าวก็คือ ภาวะการขาดแคลนอาหารการกิน การมีโรคภัยไข้เจ็บ มีสุขภาพอนามัยเสื่อมโทรม ตลอดจนด้อยในด้านความรู้ความสามารถและการศึกษา ปัญหาทั้งหมดดังกล่าวนี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ปิดกั้นโอกาสประชาชนที่ยากจนในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของครอบครัวหรือชุมชนให้ดีขึ้น ดังนั้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้นมา รัฐบาลจึงให้ความสนใจในการพัฒนาชนบทอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลได้ประกาศนโยบายการแก้ไขปัญหามชนบทยากจนขึ้นเป็นครั้งแรกและจัดระบบการบริหารงานโดยผนึกกำลังจากกระทรวงหลัก 4 กระทรวง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ

และกระทรวงสาธารณสุข ต่อมาได้เพิ่มกระทรวงอุตสาหกรรมเป็น 5 กระทรวงหลัก ในปี พ.ศ. 2531 เพิ่มกระทรวงพาณิชย์ เป็น 6 กระทรวงหลัก และต่อมาได้เพิ่มกระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม กระทรวงกลาโหม เป็น 8 กระทรวงหลัก กับอีก 2 หน่วยงานเสริม ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานกฤษฎีกา (การกึ่งแห่งประเทศไทย) เพื่อเข้าดำเนินการในทุกระดับจนถึงระดับพื้นที่เป้าหมาย เป็นผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทดีขึ้นกว่าในระยะก่อนการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 19)

กระทรวงศึกษาธิการเป็น 1 ใน 8 กระทรวงหลักที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนาชนบท โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนในพื้นที่ชนบทที่ขาดโอกาสและด้อยทางการศึกษาให้มีโอกาสได้พัฒนาตนให้มีคุณภาพ โดยให้กลุ่มบุคคลเป้าหมายในชนบทที่ยังอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาชนบททั้งทักษะวิชาความรู้ วิชาสามัญและวิชาชีพ จนสามารถนำความรู้และทักษะไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพอนามัย ความมีศีลธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดีตลอดจนตระหนักในสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ การเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยใช้สถานศึกษาและศาสนสถานในชนบทเป็นศูนย์กลางการประสานงานพัฒนาชนบท (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 2 - 3) เพื่อให้การบริหารงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับระบบคณะกรรมการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (กชช.ภ.) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดองค์กรการบริหารงานขึ้น รับผิดชอบตั้งแต่ระดับกระทรวงจนถึงระดับจังหวัด อำเภอ และระดับตำบล หมู่บ้าน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และข้าราชการครูที่อยู่ประจำตำบล ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสภาตำบล ร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนาชนบท และการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ และคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ตามลำดับ พร้อมกับจัดตั้งศูนย์ประสานงานพัฒนาชนบทกระทรวงศึกษาธิการ (สพช.ศช.) เป็นองค์กรระดับกระทรวง มีหน้าที่ประสานงาน กำกับควบคุม ติดตามประเมินผล เพื่อให้การปฏิบัติงานดำเนินไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 10)

จากภารกิจและการจัดองค์กรดังกล่าว จะเห็นได้ว่า กระทรวงศึกษาธิการมีองค์กรเพื่อ
การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ทุกระดับ ตั้งแต่ส่วนกลางจนถึงส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะ
ในระดับอำเภอ ซึ่งเป็นระดับที่สำคัญมากเพราะเป็นจุดประสานการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ
เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชน มีศึกษาธิการอำเภอในฐานะหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ
และเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับอำเภอ มีหน้าที่ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
การพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 ข้อ 14, 15 ซึ่งได้กำหนด
ไว้เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในด้านการวางแผน การประสานงานโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบล
เสนอ และกำกับ ติดตามประเมินผล ให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ในระดับอำเภอ ดังนั้น ความสำเร็จในการบริหารงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการระดับ
อำเภอจึงขึ้นอยู่กับบทบาทของศึกษาธิการอำเภอดังกล่าว

การบริหารงานพัฒนาชนบทที่ผ่านมา แม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการจะได้พยายามระดม
สรรพกำลังเร่งรัดการดำเนินงานพัฒนาชนบทก็ตาม การบริหารดังกล่าวยังมีปัญหาที่ทำให้งาน
ไม่ประสบผลสำเร็จ กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการมีหลายกรมหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ดำเนินการ มีทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค มีหน่วยบริหารโครงการหลายระดับทั้งพื้นที่กลุ่ม
เป้าหมายและพื้นที่ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับอำเภอ ทำให้เกิดความหลากหลายในการปฏิบัติและเกิด
ความสับสน การปฏิบัติงานอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานการระดมทรัพยากร
เพื่อการพัฒนา ขาดเอกภาพในการบริหาร ซึ่งจากรายงานของสำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ (2530 : 29) พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่มีผลกระทบกระเทือนต่อการพัฒนาชนบท
ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ขาดการประสานงานในการปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงาน
และสถานศึกษาในสังกัด และการประสานงานกับกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท
ประกอบกับบุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอมีน้อย ขาดบุคลากรปฏิบัติงานและประสาน
งานในท้องที่ตำบล หมู่บ้าน ไม่เหมือนกระทรวงอื่น ๆ จึงทำให้การพัฒนาชนบทของกระทรวง
ศึกษาธิการตามระบบ กชช.ภ. มีปัญหาด้านการปฏิบัติงานและการประสานงาน เทอดไทย
พันธ์วี (2533 : 117 - 118) ได้ศึกษาวิจัยสภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินการ
เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 10 พบปัญหา
ที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านการเลือกโครงการพัฒนาชนบท พบว่าข้อมูลที่ใช้ไม่เป็นปัจจุบัน ไม่เพียงพอ
ระบบข้อมูลไม่ดีและไม่น่าเชื่อถือ ปัญหาด้านการประสานแผนพัฒนาชนบท มีปัญหามากเรื่อง
การประสานแผนกับสภาตำบล การติดต่อประสานงานกับบุคลากรหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งระดับ

จังหวัดและตำบล และการประสานงานกับผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับตำบล (ครูใน
 คปด.) ปัญหาด้านการบริหารโครงการพัฒนาชนบทมีปัญหามาก ได้แก่ การจัดทำแผนปฏิบัติการ
 การนำโครงการตามแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติ การควบคุมโครงการและการตรวจสอบ
 ติดตามผลโครงการ และเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาชนบทนี้ กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง
 ศึกษาธิการ ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์สถิติข้อมูลและ
 วางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน และศูนย์ติดตามประเมินผลของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 276) พบว่า มีการปฏิบัติงานน้อยในเรื่อง
 การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้ในการวางแผน การเผยแพร่ และการบริการข้อมูลสารสนเทศ
 และพบว่าการปฏิบัติงานต่อไปนี้น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ คือ การวิเคราะห์ผลการตรวจ
 ติดตาม การนำไปใช้ รวมทั้งการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรทุกระดับ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จะเห็นว่าเกิดจากบทบาทในการบริหารงานของศึกษาธิการ
 อำเภอเป็นประการสำคัญ ทั้งนี้เพราะว่าการกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานพัฒนาชนบทได้กำหนดไว้
 อย่างกว้าง ๆ ทำให้ศึกษาธิการอำเภอต้องตัดสินใจปฏิบัติงานในขอบเขตที่กว้างขวาง ผู้วิจัยจึง
 เห็นว่าควรจะได้มีการศึกษา วิจัย และทบทวนบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการ-
 อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านการวางแผน การจัดการ การอ่านวอการ
 การประสานงาน และการควบคุมงาน ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7
 (พ.ศ. 2535 - 2539) ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด นักวิชาการศึกษา และตัวของ
 ศึกษาธิการอำเภอเอง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาท
 ในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอให้สอดคล้องกับความต้องการ และความคาด
 หวังของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบท
 ของศึกษาธิการอำเภอทั้งห้าด้าน คือ การวางแผน การจัดการ การอ่านวอการ
 การประสานงาน และการควบคุมงาน ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ
 นักวิชาการศึกษา

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ที่มีบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอทั้งห้าด้าน จำนวนตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒการศึกษา อายุ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการวางแผน การจัดการ การอ่านวชการ การประสานงาน และการควบคุมงาน ซึ่งจะเป็นข้อมูลให้ศึกษาธิการอำเภอได้นำไปปรับปรุงของตนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยิ่งกว่านั้นอาจใช้เป็นข้อมูลเสนอแนะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาในการจัดหลักสูตรอบรมการเตรียมศึกษาธิการอำเภอเข้าสู่ตำแหน่งให้เหมาะสมต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งห้าด้าน คือ การวางแผน การจัดการ การอ่านวชการ การประสานงาน และการควบคุมงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ซึ่งปฏิบัติงานในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 312 คน แยกได้ดังนี้

2.1.1 ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 17 คน

2.1.2 ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 257 คน

2.1.3 นักวิชาการศึกษา จำนวน 38 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา จำนวน 210 คน แยกได้ดังนี้

2.2.1 ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 17 คน

2.2.2 ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 155 คน

2.2.3 นักวิชาการศึกษา จำนวน 38 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา จำแนกเป็น

3.1.1 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง จำแนกออกเป็น 2 ระดับ คือ ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี และประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป

3.1.2 วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 อายุ จำแนกเป็น 2 ระดับ คือ อายุต่ำกว่า 45 ปี และอายุ 45 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ดังนี้

3.2.1 การวางแผน

3.2.2 การจัดองค์การ

3.2.3 การอำนวยการ

3.2.4 การประสานงาน

3.2.5 การควบคุมงาน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทที่เป็นจริง หมายถึง การปฏิบัติจริงของศึกษาธิการอำเภอในการบริหารงานพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการ ทั้งห้าด้าน ในที่นี้วัดบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอโดยใช้ทักษะของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. บทบาทที่คาดหวัง หมายถึง ความคาดหวังของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ที่ต้องการให้ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติในการบริหารงานพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวง

ศึกษาธิการ ทั้งห้าด้าน ในที่นี้วัดบทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอโดยใช้ทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. การบริหารงานพัฒนาชนบท หมายถึง กระบวนการทำงานหรือการปฏิบัติการกิจของศึกษาธิการอำเภอตามอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการให้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการพัฒนาคุณภาพของคนในชนบททั้งในและนอกระบบโรงเรียน ที่ขาดโอกาสและค้อยทางการศึกษา ให้มีโอกาสได้พัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีทักษะทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพจนสามารถนำความรู้และทักษะดังกล่าวไปปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น จนถึงระดับพออยู่พอกิน มีสุขภาพอนามัยดี มีศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาการบริหารงานพัฒนาชนบทในด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การวางแผน หมายถึง การกำหนดกิจกรรมและกระบวนการในการทำงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ในระดับอำเภอไว้ล่วงหน้าตามแนวทางการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2535 - 2539

3.2 การจัดองค์การ หมายถึง การกำหนดรูปแบบและโครงสร้างการบริหารงาน ทางเดินของงาน ระบบการติดต่อสื่อสาร ระหว่างสำนักงานศึกษาธิการอำเภอกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ภายใต้ระบบ กชช.ภ.

3.3 การอำนวยการ หมายถึง การตัดสินใจและสั่งการหรือให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม แก่บุคคล องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ภายใต้ระบบ กชช.ภ.

3.4 การประสานงาน หมายถึง การปฏิบัติเกี่ยวกับการแสวงหาความร่วมมือระหว่างศึกษาธิการอำเภอกับบุคคล องค์กร และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบททั้งในด้านบุคลากร วัสดุ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกลมกลืนกัน เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย การพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2535 - 2539

3.5 การควบคุมงาน หมายถึง การตรวจเช็ค กำกับ ติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมของศึกษาธิการอำเภอ ที่หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมาปฏิบัติงาน

ในเขตพื้นที่อำเภอ ตามกรอบนโยบาย เป้าหมาย แผนงาน/โครงการที่ได้รับอนุมัติภายใต้ระบบ กชช.ก.

4. ศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ และได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในอำเภอ/กิ่งอำเภอ ทำหน้าที่ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ และจังหวัดมอบหมาย หรือผู้รักษาการในตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ

5. ศึกษาธิการจังหวัด หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด และได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด ทำหน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการจังหวัดในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

6. นักวิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษา ปฏิบัติงานฝ่ายแผนงานและติดตามประเมินผลประจำสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียด
ในประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. บทบาทของศึกษาธิการอำเภอ
2. แนวคิดการพัฒนาชนบท
3. การจัดองค์การบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค
4. แนวทางการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ
5. บทบาทอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอในการบริหารงานพัฒนาชนบท
6. แนวคิดการบริหารงานด้านการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ

การประสานงาน การควบคุมงานในการพัฒนาชนบท

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บทบาทของศึกษาธิการอำเภอ

ความหมายของบทบาท

คำว่า "บทบาท" ตามพจนานุกรมให้ความหมายไว้ว่า ทำตามบท หรืออีกนัยหนึ่ง
ก็คือการแสดงพฤติกรรมตามบทหรือตำแหน่งหน้าที่ ซึ่ง ยังและแมค (Young and Mack.
1965 : 131 - 132) มีความเห็นว่า เมื่อบุคคลหนึ่งได้รับตำแหน่งใด สิ่งที่ดีติดมากับตำแหน่ง
ซึ่งได้แก่ อำนาจหน้าที่ จะเป็นเครื่องมือกำหนดให้แสดงพฤติกรรมตามตำแหน่งนั้น เรียกว่า
บทบาท และบทบาทนี้จะมีลักษณะอยู่ 2 ประการ คือ บทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทที่คาดหวัง
และในเรื่องนี้ได้มีผู้อธิบายไว้ดังนี้

ซาร์บิน (Sarbin. 1972 : 546) ได้จำแนกลักษณะที่สำคัญของบทบาทเป็น 2
ประเภท คือ

1. ความคาดหวัง (Expectations) เป็นความคาดหวังของบุคคลที่ตำแหน่งนั้น ๆ
ว่าควรจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ๆ อย่างไร

2. การแสดงบทบาท (Enactments) เป็นการแสดงพฤติกรรมของบุคคลให้สอดคล้องกับหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้

ทิตยา สุวรรณะชญ (2510 : 9 - 10) สรุปลักษณะของบทบาทไว้ 2 ประการ คือ

1. บทบาทอุดมคติ (Ideal Role) คือ บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมจะปฏิบัติ บทบาทอุดมคติกำหนดโดยการอบรม คำแนะนำ สั่งสอน หน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นบทบาทที่คาดหวังนั่นเอง

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) คือ บทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมจะต้องปฏิบัติ บทบาทที่ปฏิบัติจริงนี้ กำหนดโดยผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม นำเอาบทบาทอุดมคติไปแปลเพื่อปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่นั้น บทบาทที่ปฏิบัติจริงจะใกล้เคียงหรือแตกต่างจากบทบาทอุดมคติมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมายบทบาทอุดมคติและสภาพแวดล้อมจะเน้นทั้งข้อจำกัดและสิ่งเกื้อกูลที่สำคัญ

บทบาทที่เป็นจริง

กอร์ดอน (Gordon. 1963 : 375) ได้ให้คำจำกัดความของบทบาทที่เป็นจริงไว้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แต่ละคนกระทำจริง ๆ ในการตอบสนองต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ตามตำแหน่งที่กำลังครองอยู่ โดยปกติมีช่องว่างที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือแบบแผนในบทบาทที่เป็นจริงเสมอ

ส่วน ไพบูลย์ ช่างเรือน (2516 : 29 - 30) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่บุคคลในสังคมแสดงออก ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทนี้มีอยู่ทุกสถานภาพของสังคม
2. วัฒนธรรมและชนบทธรรมนิยมประเพณีในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการกำหนด

บทบาท

3. คนเราจะทราบถึงฐานะ ตำแหน่ง และบทบาทได้นั้น ต้องเกิดจากการสังสัมพันธ์กันในอดีต

4. บทบาทที่ปฏิบัติจริงที่บุคคลแสดงออกนั้น ไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะเหมือนกับบทบาทที่คาดหวังหรือบทบาทที่ควรจะเป็น เพราะบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์อันเกิดจากบุคลิกภาพของบุคคล สภาพแวดล้อม รวมทั้งระยะเวลาและสถานที่ที่บุคคลนั้น ๆ จะแสดงบทบาทด้วย

ดังนั้น บทบาทที่เป็นจริงย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. ผลสืบเนื่องมาจากการฝึกอบรม การได้รับการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่

2. บุคลิกภาพของบุคคลผู้เข้าสวมบทบาท

3. ความต้องการของผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานในขณะที่ปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า บทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ หมายถึง การที่ศึกษาธิการอำเภอได้นำเอาบทบาท อำนาจ หน้าที่ ตามที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงศึกษาธิการในการบริหารงานพัฒนาชนบท ด้านการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ภายใตระบบ กชช.ภ. มาปฏิบัติจริง

บทบาทที่คาดหวัง

เมอร์เรย์ (Murray. 1968 : 416) ได้กล่าวถึง "บทบาทที่คาดหวัง" ว่า หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งทั้งกระทำหรือไม่กระทำ ดังนั้น บทบาทที่คาดหวังจะออกมาในรูปของการกระทำที่บุคคลคิดว่า ควรทำตามสิทธิหรือหน้าที่ในตำแหน่งนั้น ๆ ที่ตนครองอยู่

ซาร์บิน (Sarbin. 1975 : 497) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวังว่า ประกอบด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมในการที่จะมีความสัมพันธ์กันกับผู้อื่นในสังคมนั้น ซึ่งบุคคลในสังคมช่วยกันสิ่งสมมาดังนั้น ความคาดหวังในบทบาทนั้นจึงได้มาจากการสะสมความรู้ ความคิด ความเชื่อ ที่มีติดต่อกันมาช้านาน อันจะเป็นแนวทางแก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ทางสังคมว่า ตนเองควรแสดงบทบาทอย่างไร จึงจะเหมาะสมกับบทบาทของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

กัญญา สาธร (2523 : 259) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง มิได้มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของผู้ครองตำแหน่งเพียงอย่างเดียว แต่มีอิทธิพลต่อความต้องการ ความมุ่งหมาย ความเชื่อ ความรู้สึก และทัศนคติของผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ด้วย

ดังนั้น บทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอ จึงเป็นบทบาทที่ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน รวมทั้งตัวศึกษาธิการอำเภอเอง ต้องการจะให้ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ บทบาทนี้จึงเป็นความปรารถนาของผู้คาดหวังซึ่งเขาคิดว่าศึกษาธิการอำเภอ ควรทำตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งของคนที่ครองอยู่ให้เหมาะสม

2. แนวคิดการพัฒนาชนบท

2.1 ความหมายของการพัฒนาชนบท

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "การพัฒนาชนบท" ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ดักลาสส์ (Douglass. 1974 : 86) ได้ระบุข้ออย่างเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้นว่า การพัฒนาชนบทเป็นการพัฒนา 3 ส่วน คือ การวางแผนครอบครัว การเกษตร และความยากจนในชนบท ทั้งนี้เพื่อลดอัตราการเพิ่มประชากร เพิ่มผลผลิตและการเรียนรู้ และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชนกลุ่มใหญ่ผู้ยากจนในชนบท

เลล์ (Leele. 1975 : 11) สรุปว่าการพัฒนาชนบท คือ การปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนผู้มีรายได้น้อย อาศัยอยู่ในชนบท และการกระทำให้กระบวนการพัฒนานั้น เป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการต่อไปได้ด้วยตัวเอง

ลี และชาวรี (Lee and Chaudhri. 1983 : 2) มีความเห็นว่า การพัฒนาชนบท หมายถึง ยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อปรับปรุงวิถีชีวิตของกลุ่มบุคคลยากจนในชนบททั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และหมายรวมถึงการกระจายผลพวง และประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาให้ถึงมือกลุ่มคนที่ยากจนที่สุดในชนบทกลุ่มบุคคลดังกล่าวรวมทั้งชาวนาที่มีที่ดินทำกินน้อย ผู้เช่า นา และผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกิน

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531 : 6) ได้สรุปความหมายไว้ดังนี้ การพัฒนาชนบท คือ ขบวนการที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนในชนบทมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มและมีส่วนร่วมในขบวนการพัฒนาทุกขั้นตอนด้วยการพึ่งตนเองให้มากที่สุด และเสริมด้วยการช่วยเหลือจากภายนอกเท่าที่จำเป็น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2531 : 101) สรุปความหมายการพัฒนาชนบทไว้ว่า เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งยกระดับความเป็นอยู่ของมนุษย์และสังคมให้สูงขึ้น เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น โดยการเพิ่มขีดความสามารถของมนุษย์ในการทำงาน เพื่อเพิ่มผลผลิตจากการเข้าถึง และการควบคุมสิ่งแวดล้อมด้วยความรู้และเทคโนโลยี ตลอดจนเพื่อการกระจายความเป็นธรรมในสังคมชนบท

สมศักดิ์ จรวงศ์ (2533 : 10) กล่าวว่า การพัฒนาชนบท หมายถึง กระบวนการในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของบุคคลทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม มุ่งให้เกิดความ

เสมอภาคและเกิดการกระจายอย่างทั่วถึงทั้งรายได้และการให้บริการของรัฐแก่ชนบทเหมาะสม และใกล้เคียงกับในเมืองมากที่สุดโดยมีองค์กรต่าง ๆ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินการ

จึงกล่าวได้ว่า การพัฒนาชนบทเป็นกระบวนการในการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในชนบทซึ่งคือโอกาสทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยที่ทุกฝ่าย คือ รัฐ เอกชน และประชาชนในชนบทเอง จะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาชนบทอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

2.2 ความสำคัญของการพัฒนาชนบท

สังคมชนบท นอกจากจะเป็นแหล่งผลิตพืชพันธุ์ธัญญาหารแล้วยังมีพื้นที่ที่กว้างใหญ่ที่สุด จึงมีประชากรจำนวนมากที่สุดของประเทศ การพัฒนาประเทศทั้งประเทศจึงหมายถึงการพัฒนาประชาชนส่วนใหญ่ และพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ คือ ชนบท การพัฒนาชนบทจึงมีความสำคัญและจำเป็นยิ่งต่อความอยู่รอดของประเทศชาติ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์. 2531 : 83)

ความจำเป็นที่ต้องพัฒนาชนบท จึงอาจกล่าวแยกเป็น 2 ประการสำคัญ ดังนี้

2.2.1 ความจำเป็นเกี่ยวกับตัวประชากรในชนบท ได้แก่ ความยากไร้ โรคภัย ความไม่รู้ความเจ็บป่วยหรือสมรรถภาพต่ำ

2.2.1.1 ความยากไร้ ความยากจนเป็นปัญหาสำคัญและอุปสรรคใหญ่หลวงของการพัฒนา เพราะความยากจนทำให้เกิดความอดอยากและการขาดอาหารอันเนื่องมาจากไม่สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอที่จะเลี้ยงดูประชากรที่มีอยู่และที่กำลังเพิ่มขึ้น

2.2.1.2 โรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาสุขภาพอนามัยเป็นปัญหาร้ายแรง ปัญหาหนึ่งของสังคมชนบทและการที่ประชาชนเจ็บไข้ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากร่างกายอ่อนแอ ขาดสารอาหารเพียงพอที่จะหล่อเลี้ยงระบบต่าง ๆ ของร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง

2.2.1.3 ความไม่รู้ ความไม่รู้ทั้งที่เกิดจากปัญหาที่ทับกับที่เกิดจากไร้โอกาสทางการศึกษานำไปสู่สภาวะความเจ็บป่วย การมีสมรรถภาพในการคิดและทำงานต่ำกว่าศักยภาพที่แท้จริงของมนุษย์ ซึ่งเป็นผลมาจากการเป็นโรคขาดอาหารแต่เยาว์วัย นับว่าเป็นปัญหาพื้นฐานของสังคม

2.2.1.4 ความเจ็บป่วย เกิดจากความไม่รู้และสุขภาพไม่ดี คือ ไม่รู้ว่าทำอะไร อย่างไรจึงมีผลทำให้ขีดความสามารถในการคิดริเริ่มมีจำกัดและทำงานต่ำกว่าระดับ

ที่ควร ซึ่งทำให้เกิดภาวะการว่างงานแฝง และการทำงานต่ำกว่าระดับ เป็นอันตรายต่อการเร่งการเพิ่มผลผลิตของประเทศ

2.2.2 ความจำเป็นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมประชาชน เช่น

2.2.2.1 การไม่มีโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ในสังคมชนบทที่ไม่เพียงแต่มีความยากจนข้นแค้น ยังค่อนข้างจะมีความไม่เสมอภาค ความเชื่อในจารีตประเพณีมากกว่าการใช้เหตุผลและความไร้ประสิทธิภาพของโครงสร้าง สถาบัน ทัศนคติ และความสัมพันธ์ของอำนาจทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้ชาวชนบทส่วนใหญ่ที่ยากจนและไร้อำนาจดังกล่าวนี้ไม่มีโอกาสในการเลือกหรือปรับปรุงการประกอบอาชีพให้ดีขึ้น ตลอดจนไม่มีโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองและการงาน ดังนั้น ความล้มเหลวของชาวชนบทส่วนใหญ่จึงยังคงอยู่

2.2.2.2 ความไม่เหมาะสมของสภาพแวดล้อมทางกายภาพและธรรมชาติ สภาพชนบทโดยทั่วไปไม่เพียงแต่ขาดแคลนในโครงสร้างและปัจจัยพื้นฐานเท่านั้น ยังมักจะอยู่ในดินแดนทุรกันดาร เต็มไปด้วยภัยอันตรายต่าง ๆ ทั้งจากธรรมชาติและมนุษย์ด้วยกันเอง สภาพแวดล้อมดังกล่าวมีส่วนทำให้สังคมชนบทอยู่ในภาวะชะงักงัน เพราะประชาชนไม่สามารถจะพัฒนาตนเองขึ้นมาได้ หากสภาพแวดล้อมดังกล่าวไม่เหมาะสม

2.2.2.3 ข้อจำกัดทางธรรมชาติอื่นเนื่องมาจากสภาพดินฟ้าอากาศ สภาพดินฟ้าอากาศที่แปรปรวน ไม่เป็นไปตามฤดูกาล หรือก่อให้เกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม สภาพดินไม่เหมาะสมต่อการเกษตร เพราะขาดสารอาหาร เป็นต้น จึงทำให้การผลิตได้ผลจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อปริมาณประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดสภาพความอดอยากและยากไร้ยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว รัฐบาลจึงได้มีเจตนารมณ์อย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง โดยต้องให้ความสำคัญกับคนส่วนใหญ่ของประเทศในชนบทเป็นอันดับแรก เพราะว่าคนในชนบทเป็นกำลังสำคัญในทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นทั้งผู้ผลิตทางการเกษตร และเป็นแรงงานรองรับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม ดังนั้น ต้องแก้ไขปัญหของคนในชนบทก่อน จึงจะสามารถพัฒนาทางด้านอื่น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จได้

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชนบท

แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาชนบทนั้น ได้มีการวิเคราะห์กันอย่างกว้างขวางและยังไม่มีทฤษฎีการพัฒนาชนบทที่สมบูรณ์แบบที่สุด (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2529 : 103) แต่การประเมินการดำเนินการพัฒนาชนบทนั้นจะต้องครอบคลุมแนวคิดที่สำคัญดังนี้

2.3.1 ความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาชนบทจะต้องตั้งอยู่บนแนวคิดของการกระจายรายได้ เพื่อความเป็นธรรมในสังคมซึ่งจะเป็นการลดช่องว่างระหว่างความมั่งคั่งกับความยากจน ทั้งนี้โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าสังคมใดที่มีความแตกต่างกันมากระหว่างคนมีกับคนจนไม่ใช่สังคมที่พัฒนาอย่างแท้จริง

2.3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นการเปลี่ยนแปลงแนวคิดจากการช่วยเหลือประชาชนโดยตรงแบบให้เปล่า หรือแบบสังคมสงเคราะห์มาเป็นแบบให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาอย่างจริงจัง ดังนั้น การพัฒนาชนบทจึงเปลี่ยนจากการทำให้มาเป็นการทำงานร่วมกับประชาชน

2.3.3 การพัฒนาเป็นเป้าหมายรวมของทุกคนในชาติ การมีเป้าหมายหรืออุดมการณ์ที่จะพัฒนาประเทศชาติร่วมกัน การณรงค์เพื่อสร้างความสำนึกให้ทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยสร้างชาติ โดยถือว่าประชาชนทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดของสังคมจะต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด เพราะแต่ละคนมีความหมายต่ออนาคตของชาติ

2.3.4 พื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาจะต้องเลือกพื้นที่ดำเนินการเน้นหนักลงไปเพื่อให้ผลงานเกิดขึ้นอย่างเด่นชัด ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาชนบทเกี่ยวกับพื้นที่เน้นการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.3.5 กลุ่มเป้าหมาย การพัฒนาชนบทที่เคยดำเนินการมา ยิ่งพัฒนาไปคนที่มีฐานะคืออยู่แล้วยิ่งมีฐานะดีขึ้นเรื่อย ๆ ส่วนคนจนก็ยิ่งจนลง จึงทำให้เกิดแนวความคิดกำหนดกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้รับบริการและประโยชน์การพัฒนาได้อย่างเต็มที่

2.3.6 ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนา การพัฒนาคุณภาพของประชาชนในชนบทเพื่อขจัดความยากจน ความไม่รู้หนังสือ โรคภัยไข้เจ็บ และความเฉื่อยชาให้หมดไป แต่ในส่วนลึกลงไปยิ่งกว่านั้นก็คือ การพัฒนาชนบทเป็นเรื่องการกำหนดความมั่นคงของสังคมโดยรวม จึงต้องดำเนินการให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

2.3.7 ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาชนบท ส่วนของประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายนั้นประชาชนจะต้องเป็นผู้คิดริเริ่มกำหนดความต้องการ และดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

โดยผ่านองค์กรของประชาชนและส่งเสริมให้มีบทบาทความรับผิดชอบการพัฒนาชนบทมากขึ้น เช่น คณะกรรมการสภาตำบล

2.3.8 การปลูกฝังทัศนคติใหม่เพื่อการพัฒนา แนวความคิดการพัฒนานั้นตั้งอยู่บนรากฐานของระบบค่านิยม เช่น ความเอากว้างใจ เอากว้างใจ การทำงานเป็นทีม การรู้จักช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น ค่านิยมของคนเราเป็นผลผลิตรวมจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการเลี้ยงดูในครอบครัวในสถานศึกษาและในที่ทำงาน ถ้าเป็นค่านิยมที่ถูกต้องและสอดคล้องกับการพัฒนาชนบทจะทำให้เกิดแนวทางที่พัฒนาและแก้ปัญหาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 แนวความคิดการพัฒนาชนบทของไทยในปัจจุบัน

สังคมในปัจจุบันและอนาคต จะสลับซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น และส่งผลอันไม่พึงปรารถนาให้เกิดขึ้น การพัฒนาสังคมจึงมีความจำเป็นและการพัฒนาดังกล่าวควรจะเป็นการพัฒนาแบบทันสมัยที่ก้าวหน้า หมายความว่า เป็นการพัฒนาที่ได้สมดุลระหว่างมนุษย์ สิ่งแวดล้อม และสังคม โดยคำนึงถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความถูกต้องทางสังคม และทางระบบนิเวศควบคู่กันไปด้วยอย่างเหมาะสม การพัฒนาดังกล่าวจะสำเร็จได้ต้องมีปัญหาทางสังคมมาก ปัญหาในที่นี้หมายถึงการคิดเป็น ทำเป็น อยู่เป็น ปัญหาคือหัวใจของการพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของการแก้ปัญหาสังคมคือปัญหา ถ้ามีเงินต้องพยายามเปลี่ยนให้เป็นปัญญา (ประเวศ วะสี. 2532 : 7 - 8)

ประชากรในชนบทเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นการนำการพัฒนาชุมชนมาใช้กับงานพัฒนาชนบทนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา และควรจะได้มีการกำหนดเป้าหมายวัตถุประสงค์หรือแนวทางในการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทอย่างแน่นอน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ (ชาวิศ กันโตภาส. 2529 : 67 - 69)

1. การพัฒนาชนบท นักพัฒนาจะต้องกระตุ้น ชี้นำ ส่งเสริมให้ชาวชนบทพึ่งตนเอง
2. ส่งเสริมความสามารถให้ชาวชนบทพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้
3. ส่งเสริมให้ชาวชนบทรู้จักการรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดอำนาจต่อรอง สักคั่น

การเอารัดเอาเปรียบจากสังคมภายนอก

4. เพิ่มความสามารถที่จะใช้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือควบคุมทรัพยากรและสภาวะ-

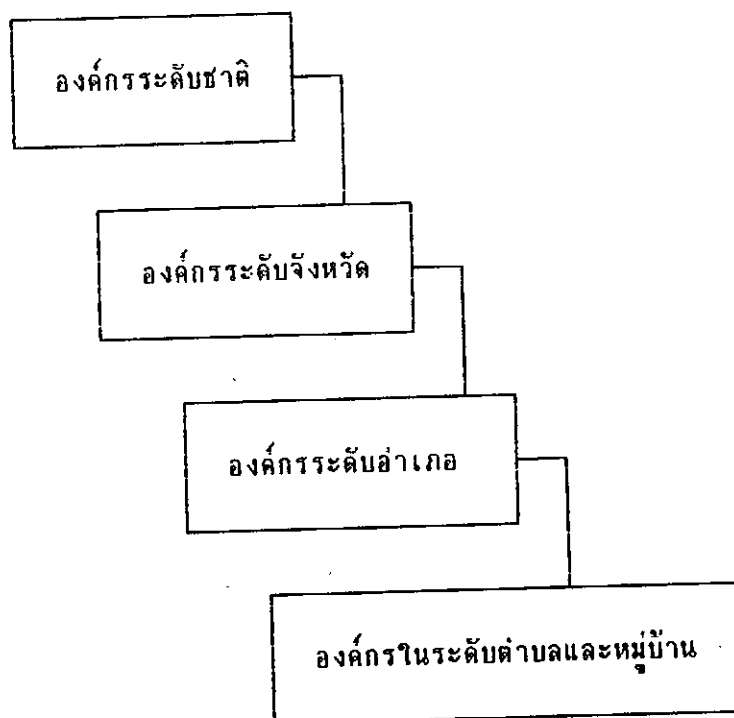
แวดล้อม

5. ส่งเสริมให้ชาวชนบทรู้จักการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน

3. การจัดองค์การบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

เพื่อให้การกระจายการพัฒนาและความเจริญไปสู่จังหวัดทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ประสิทธิภาพทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้งในเขตชนบท เทศบาล และสุขาภิบาล และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงได้วางระเบียบการจัดองค์การบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 ไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค. 2535 :

4 - 15)

3.1 องค์การระดับชาติ เป็นองค์กรกำหนดนโยบายในการบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค มีคณะกรรมการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค (กชช.ภ.) เป็นผู้รับผิดชอบ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรี ปลัดกระทรวง

และหัวหน้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กชช.ภ. มีหน้าที่ กำหนดแนวนโยบายไปสู่จังหวัด กำหนดนโยบายแผนงาน การพัฒนาและเป้าหมาย พิจารณาเสนอวงเงินในการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี กำหนด วิธีเบิกจ่ายเงิน กำหนดแนวทางและวิธีติดตามประเมินผล กำกับการวางแผน และดำเนินการ อื่นใดหรือตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

นอกจากนี้ กชช.ภ. มีอำนาจ ออกระเบียบ ประกาศและคำสั่ง แต่งตั้งคณะ อนุกรรมการหรือคณะทำงาน อนุมัติแผนพัฒนาชนบทและวงเงินค่าใช้จ่ายจากงบประมาณ มอบหมาย ให้ประธานหรือรองประธานกรรมการดำเนินการในเรื่องหนึ่งเรื่องใดตามอำนาจของ กชช.ภ. และประสานขอคำชี้แจงข้อเท็จจริง รายงานสถิติข้อมูลจากหน่วยงานองค์การต่าง ๆ ตามความ จำเป็น

ให้สำนักงานเลขาธิการ กชช.ภ. เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ประสานนโยบายและการปฏิบัติระหว่างหน่วยราชการ ที่เกี่ยวข้องและการติดตามประเมินผล

3.2 องค์กรระดับจังหวัด มีคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) เป็นองค์กรบริหาร งานระดับจังหวัด ประกอบไปด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ กรรมการอื่น ๆ อีกไม่เกิน 18 คน เป็นกรรมการ โดยมีหัวหน้าสำนักงานจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

กพจ. มีหน้าที่ กำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนา ให้ความเห็นชอบและ ประสานแผนพัฒนาอำเภอ ทบทวนแผนงานและโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัด จัดทำแผนปฏิบัติ งาน กำกับ ควบคุมและให้คำแนะนำ ติดตามประเมินผล และดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ หรือ กชช.ภ. มอบหมาย

กพจ. มีอำนาจ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน อนุมัติโครงการ อนุมัติ วงเงินค่าใช้จ่าย กำหนดอัตราค่าจ้างแรงงานและราคากลางของพัสดุ อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงพื้นที่ ค่าเนินการ และติดต่อเพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติและข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วย งานในจังหวัด

ให้สำนักงานจังหวัดปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ กพจ.

3.3 องค์กรระดับอำเภอ มีคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) เป็นองค์กรระดับอำเภอ ประกอบไปด้วย นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายปกครอง และพัฒนา เป็นรองประธานกรรมการ ศึกษาธิการอำเภอและกรรมการอื่น ๆ อีก 9 คน เป็นกรรมการ พัฒนาการอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กพอ. มีหน้าที่ จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและกำหนดพื้นที่เป้าหมาย จัดทำโครงการพัฒนาเสนอของบประมาณ ให้ความเห็นชอบและประสานแผนงานและโครงการ กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ กพจ. และคณะอนุกรรมการ กพจ. มอบหมาย

กพอ. มีอำนาจ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน กลั่นกรองแผนงานและโครงการพัฒนาชนบท อนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการ และติดต่อเพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติและข้อมูลต่าง ๆ กับหน่วยงานภายในอำเภอ

3.4 องค์กรระดับตำบลและหมู่บ้าน ประกอบด้วย

3.4.1 สภาตำบล เป็นองค์กรบริหารงานระดับตำบล ประกอบด้วย กำนัน เป็นประธานกรรมการ แพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้านในเขตตำบล และผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ 1 คน ในตำบลนั้น ๆ เป็นกรรมการ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีหน้าที่ พิจารณาปัญหาที่คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เสนอ จัดทำแผนและโครงการ ร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ดำเนินการอื่นใดตามที่ กพอ. มอบหมาย

3.4.2 คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล เรียกโดยย่อว่า คปต. ประกอบด้วยตัวแทนข้าราชการ 4 กระทรวงหลัก กำนันท้องที่ ราษฎรที่มีความรู้ทางช่าง ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิ รวม 8 คน เป็นกรรมการ นายอำเภอแต่งตั้งหัวหน้าคณะทำงาน และเลขานุการ ตามมติของ คปต.

คปต. มีหน้าที่ ให้ความสนับสนุนด้านวิชาการและอุปกรณ์ที่จำเป็นแก่สภาตำบล ช่วยเหลือสภาตำบล และดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการและสภาตำบลมอบหมาย

การจัดองค์กรการบริหารงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ

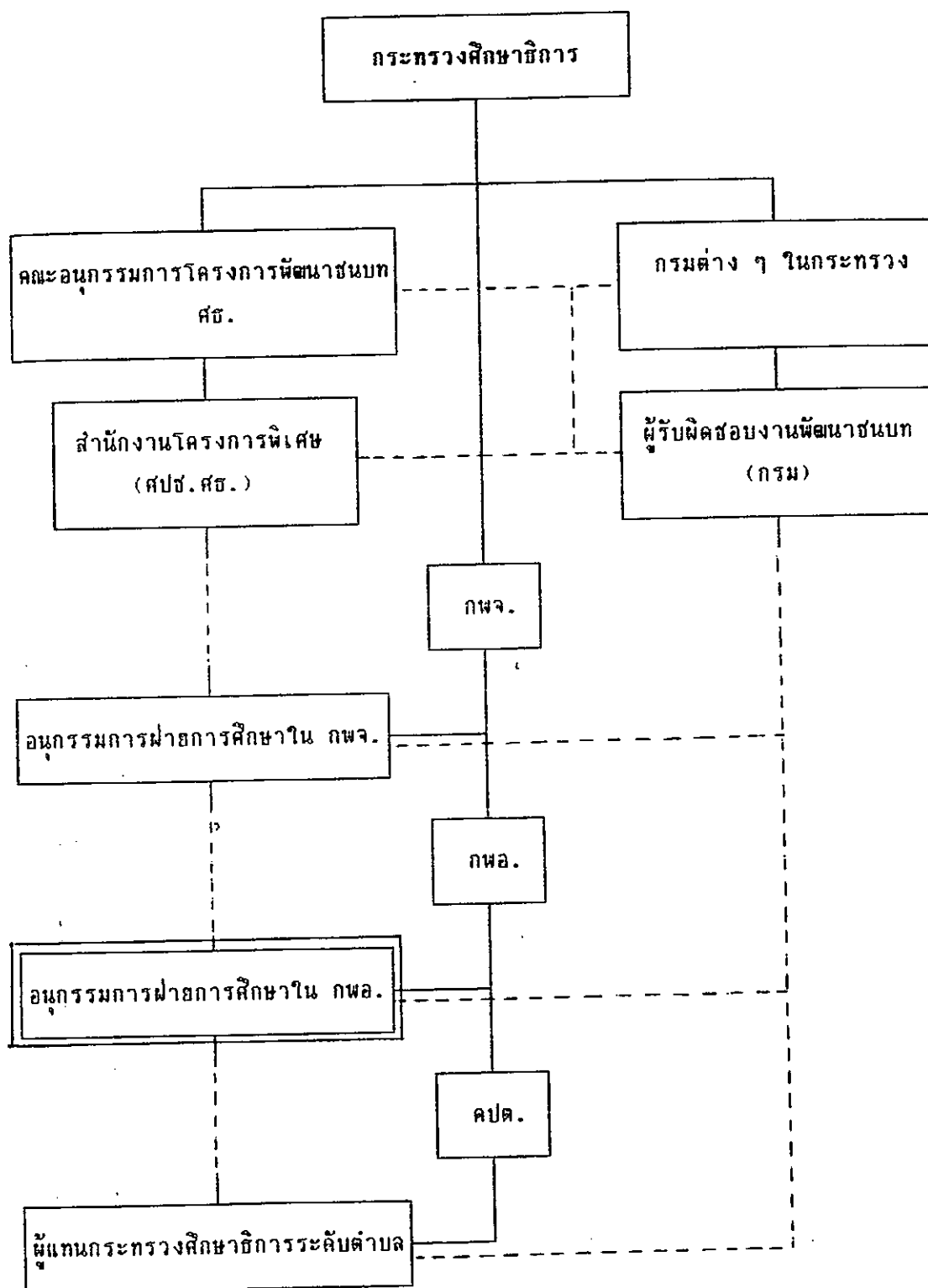
กระทรวงศึกษาธิการมีภาระหน้าที่ต้องสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาชนบท โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ในพื้นที่ชนบทที่ขาด และด้อยโอกาสทางการศึกษาให้มีโอกาสได้พัฒนาคนให้มีคุณภาพ ในเรื่องของการจัดระบบการบริหารงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ได้ยึดแนวทางและองค์ประกอบให้สอดคล้องกับระบบการบริหารและองค์กรของรัฐบาล หรือ กชช.ภ. (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 8 - 10) ดังนี้

1. องค์กรระดับกระทรวง กำหนดให้มีคณะกรรมการโครงการการพัฒนาชนบทของกระทรวง โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน รองอธิบดีจากทุกกรมและส่วนราชการระดับกรม เป็นอนุกรรมการ มีกองแผนงาน กองตรวจและรายงาน และสำนักงานโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเป็นฝ่ายเลขานุการ
2. องค์กรระดับกรม มีหน่วยงานที่แต่ละกรมมอบหมายให้ทำหน้าที่ เป็นฝ่ายประสานงานทั้งในเรื่องการจัดทำแผน/แผนงาน/โครงการ/ ตามแนวนโยบายของกระทรวงฯ พร้อมทั้งกำกับเร่งรัดการประสานงาน การดำเนินงานของแต่ละส่วนราชการของแต่ละกรมในระดับจังหวัดด้วย
3. องค์กรระดับจังหวัด กระทรวงฯ ได้แต่งตั้งให้ศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้แทนกระทรวง ทำหน้าที่ประสานแผนพัฒนาชนบทระดับจังหวัด ตามระเบียบของสำนักงานกฤษฎีกาว่าด้วย การประสานแผนฯ และเป็นประธานในอนุกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพจ. ร่วมด้วย เจ้าหน้าที่ส่วนราชการของภาคกระทรวงศึกษาธิการเป็นอนุกรรมการ มีศึกษาธิการเขต เป็นที่ปรึกษา และศึกษาธิการอำเภอเมืองเป็นเลขานุการฯ
4. องค์กรระดับอำเภอ มีอนุกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. โดยมีศึกษาธิการอำเภอ เป็นประธาน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการประสานงานทั้งในด้านการกำกับเร่งรัด การดำเนินงานการติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานของทุกโครงการในภาค กระทรวงศึกษาธิการที่ลงไปดำเนินการในแต่ละตำบล พร้อมทั้งการประสานกับระดับจังหวัด และตำบล
5. องค์กรระดับตำบล ตามระบบการจัดทำแผนพัฒนาชนบทระดับตำบลของระบบ กชช.ภ. มีคณะกรรมการสภาตำบล (กสต.) เป็นองค์กรรับผิดชอบ ในองค์กรดังกล่าว มีข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 คน ทำหน้าที่คอยให้

การช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่สภาตำบล คือ คณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) ซึ่งมีครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 1 คน เข้าร่วมเป็นคณะทำงานฯ ดังกล่าวด้วย สำหรับครูซึ่งเป็นคณะทำงานนั้น ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 และกระทรวงฯ ได้มอบหมายให้เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการระดับตำบล ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยบทบาทหน้าที่ครู ทำหน้าที่ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการระดับตำบล พ.ศ. 2525 (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 14)

โครงสร้างการบริหารงานพัฒนาชนบทดังกล่าวข้างต้น จะปรากฏดังแผนภูมิ

ต่อไปน้

สายสั่งงาน

สายการประสานงาน

4. แนวทางการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ

แผนพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ในช่วงระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ได้กำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินการไว้ 2 ส่วน คือ แผนการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม และแผนสนับสนุนการประกอบอาชีพ ซึ่งทั้งสองแผนนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติไว้ดังนี้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2536 : 3 - 5)

วัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติ

4.1 แผนการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม

แผนการศึกษา ศาสนาและศิลปวัฒนธรรม ในแผนพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 7 มีวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติดังนี้

4.1.1 เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสอ่านหนังสือ และใช้ภาษาไทยที่มีลักษณะเหมาะสม และสอดคล้องกับการแก้ปัญหาท้องถิ่น โดยการจัดให้มีหนังสืออ่าน ที่อ่านหนังสือ และสื่อส่งเสริมการใช้ภาษาไทยเพิ่มเติมให้เพียงพอกับความต้องการ

4.1.2 เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทั้งในและนอกโรงเรียน ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตด้วยการจัดให้มีการกระจายข่าวสารข้อมูลจากส่วนกลาง สู่ส่วนท้องถิ่นอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

4.1.3 เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ในการพัฒนาชนบทระหว่างองค์กรของรัฐและองค์กรเอกชน โดยจัดให้มืองค์กรกลางดำเนินการพัฒนาชนบทในระดับจังหวัด อำเภอ หมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐและเอกชน

4.1.4 เพื่อเผยแพร่ความรู้พื้นฐานอันจำเป็นแก่การดำรงชีวิต ตลอดจนเผยแพร่เทคนิคใหม่ ๆ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายด้วยการจัดให้มีการกระจายข่าว การบริการเอกสาร การสาธิต และการจัดนิทรรศการเคลื่อนที่

4.1.5 เพื่อส่งเสริมให้มีตัวแทนอาสาสมัครภาคเอกชน เป็นแกนหลักในการพัฒนาชนบท โดยจัดให้มีการอบรมผู้ที่จะเป็นผู้นำท้องถิ่นของแต่ละชุมชนอย่างมีระบบและดำเนินการให้ครบวงจร

4.1.6 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักถึงความสำคัญของ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติ ตลอดจนการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในท้องถิ่น โดยจัดให้มีการวิจัย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุน การรักษามรดกวัฒนธรรมนิยมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา นันทนาการ การบำเพ็ญสาธารณ ประโยชน์ และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4.1.7 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้ตระหนักถึงการดำเนินชีวิต ตามหลักธรรมของศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม อันจะยังให้เกิดผล ต่อตนเอง ครอบครัว และท้องถิ่น โดยจัดให้มีการอบรมที่แจ้งให้ความรู้ จัดกิจกรรมส่งเสริม และสนับสนุนผู้ปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านมีคุณธรรม จัดกิจกรรมรณรงค์ให้หมู่บ้านปลอด อบายมุข

4.2 แผนสนับสนุนการประกอบอาชีพ

แผนสนับสนุนการประกอบอาชีพ ในแผนพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 7 มีวัตถุประสงค์และแนวทางปฏิบัติดังนี้

4.2.1 เพื่อให้กลุ่มประชาชนเป้าหมายได้นำเอาความรู้ ทักษะด้านวิชาชีพ ไปใช้ในการประกอบอาชีพประจำวันและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการจัดให้ มีกิจกรรมการเรียนรู้แก่กลุ่มประชาชนเป้าหมายทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติให้สัมพันธ์กัน ทั้งนี้ โดย การจัดหาเครื่องมือที่มีความรู้ ความสำคัญและจำเป็นเพื่อประกอบการเสริมทักษะ

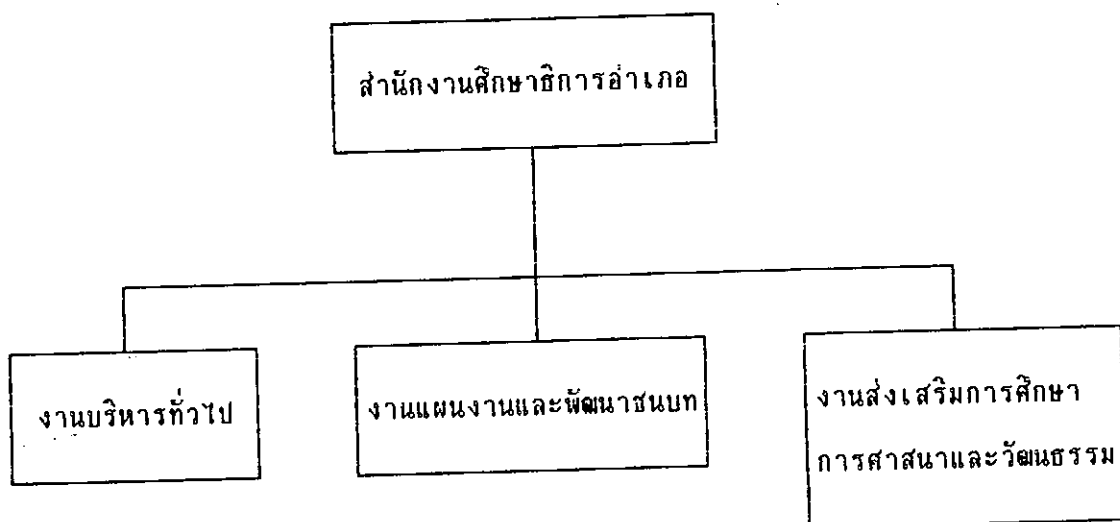
4.2.2 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนได้เพิ่มผลผลิต และเพิ่มรายได้ ทางครอบครัวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการจัดให้มีการนำเอาผลผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตในท้องถิ่นด้านการเกษตรมาแปรรูปเป็นอาหารสำเร็จรูป เพื่อการบริโภคและจำหน่าย ด้วยกรรมวิธีและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

4.2.3 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มประชาชนเป้าหมายได้ใช้ความรู้และ ทักษะที่มีอยู่ นำเอาวัสดุในท้องถิ่นมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้ประจำบ้าน และจำหน่ายจ่ายแจก

4.2.4 เพื่อพัฒนาอาชีพและเพิ่มรายได้แก่ประชาชนเป้าหมาย ด้วยการจัดให้ มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาชีพของท้องถิ่นในด้านการผลิต การเก็บรักษา การจัดจำหน่ายในรูปแบบ ของการสหกรณ์หรือการค้าเนนการโดยองค์คณะบุคคล

5. บทบาทอำนาจหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอในการบริหารงานพัฒนาชนบท

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ศึกษาธิการอำเภอ เป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ทำหน้าที่ ดูแล กำกับ เฝ้าระวังการปฏิบัติงานราชการของหน่วยงานทางการศึกษา ทั้งส่วนราชการ สังกัดส่วนภูมิภาค และราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค ภายใต้กฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 3) และกำหนดโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามลักษณะปริมาณงานในความรับผิดชอบออกเป็น 3 งาน คือ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 127)

และพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2535 กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2535 : 48) ดังนี้

1. ประสานและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมของอำเภอ และแผนปฏิบัติราชการ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน โครงการ ตั้งและจัดสรรงบประมาณประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของกระทรวงและแผนของจังหวัด ตลอดจนกำกับ เฝ้าระวัง ติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามแผนงานโครงการของหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในอำเภอ เป็นหน่วยข้อมูลทางการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรมในระดับอำเภอ

2. ประสานและส่งเสริมการดำเนินงานด้านการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ภายในอำเภอ

3. ปฏิบัติราชการตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ซึ่งกำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ หรือศึกษาธิการอำเภอ หรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4. ปฏิบัติราชการของกระทรวงซึ่งมิได้กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานได้ในอำเภอโดยเฉพาะ

5. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

จากอำนาจหน้าที่ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จะเห็นได้ว่าสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ มีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นงานในหน้าที่ใน 3 ฐานะ คือ

1. ในฐานะกระทรวงศึกษาธิการ โดยเหตุที่กระทรวงศึกษาธิการ มีส่วนราชการ หน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดเป็นจำนวนมาก และส่วนราชการกระจายอยู่ในส่วนภูมิภาคภายในเขตอำเภอ สำนักงานศึกษาธิการอำเภอเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเพียงส่วนราชการเดียวในระดับอำเภอที่แบ่งส่วนราชการเป็นส่วนภูมิภาค จึงมีอำนาจหน้าที่จะต้องปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ระเบียบ ซึ่งกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ

2. ในฐานะสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งการปฏิบัติงานอื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ และมติที่กำหนด

3. ในฐานะผู้แทนกรมต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและครุสภา โดยเหตุที่กระทรวงศึกษาธิการได้แบ่งส่วนราชการเป็นกรมและส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม จำนวน 14 กรม และมืองค์กรครุซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติครุ คือ ครุสภา ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวไม่มีส่วนราชการและหน่วยงานในส่วนภูมิภาค หรือมีแต่ส่วนราชการดังกล่าวได้มอบอำนาจหรือมอบหมายให้จังหวัดหรืออำเภอ การปฏิบัติงานดังกล่าวจึงอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

นอกจากนี้บทบาทหน้าที่ในฐานะหัวหน้าหน่วยงาน เป็นผู้บริหารงานสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาท อำนาจหน้าที่และโครงสร้าง การบริหารงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ปฏิบัติงานเน้นหนักในลักษณะเป็นศูนย์ปฏิบัติการ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์ข้อมูลสถิติและการวางแผน ศูนย์บริการและประสานงาน ศูนย์ติดตามประเมินผล ซึ่งครอบคลุมทั้งงานประจำและงานพัฒนาชนบท จากลักษณะโครงสร้างดังกล่าว ศึกษาธิการอำเภอจะมีบทบาทหน้าที่อยู่ 3 ประการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 258) ดังนี้ คือ

1. การวางแผน ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำเสนอข้อมูล การจัดทำระบบสารสนเทศทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม วิเคราะห์งบประมาณ และขอตั้งงบประมาณ วางแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม รวบรวม และพิจารณาปรับปรุงแผนพัฒนาชนบทและวางแผนเพิ่มเติมตามความต้องการของจังหวัดและอำเภอ
2. การประสานงานและบริการ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมให้บริการ ให้คำแนะนำ ปรึกษาหารือ การประชาสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือ และประสานงานการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมกับหน่วยงานทางการศึกษาหน่วยงานอื่น ๆ และเอกชนในการดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม การดำเนินการตามโครงสร้าง ด้านกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการระดับจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งการดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ นโยบายน และงานที่ได้รับมอบหมาย
3. การติดตามประเมินผล ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการกำกับดูแล เฝ้าระวัง และรายงานผลการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การดำเนินการตามแผนงาน/โครงการพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม การดำเนินการตามโครงการ ด้านกิจการพิเศษของกระทรวงศึกษาธิการระดับจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งการตรวจสอบ ติดตามผลการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ นโยบายน และงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

บทบาทหน้าที่ในฐานะคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ปฏิบัติงานภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 ข้อ 14, 15 ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางของจังหวัด
2. จัดทำโครงการพัฒนาในส่วนที่เป็นความต้องการของอำเภอ เสนอต่อ กพจ. รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการเสนอของบประมาณรายจ่ายโครงการเพื่อพัฒนาชนบทประจำปีในเขต

อำเภอต่อ กพจ.

3. ให้ความเห็นชอบและประสานแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบลเสนอ
4. กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอำเภอ เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
5. ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ กพจ. และคณะกรรมการของ กพจ.

มอบหมาย

กพอ. มีอำนาจ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของ กพอ. และ กพอ. กิ่งอำเภอ ได้ตามความเห็นสมควร
2. กลั่นกรองแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทของหน่วยราชการในส่วนกลางที่ดำเนินการในพื้นที่ของอำเภอและโครงการพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการในพื้นที่ของอำเภอ
3. อนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการพัฒนาตำบล ตามนโยบายที่ กชช.ภ. และ กพจ. กำหนด
4. ติดต่อส่วนราชการ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ภายในอำเภอ และกิ่งอำเภอ เพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

6. การบริหารงานด้านการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงานและการควบคุมงานในงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอ

6.1 การวางแผน (Planning) การวางแผนเป็นหลักการสำคัญขั้นต้นของกระบวนการบริหารแผนที่จะช่วยให้การบริการสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการวางแผนก็คือ กระบวนการเตรียมสิ่งที่จะกระทำไว้ล่วงหน้าอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าจะทำอะไรให้สำเร็จและจะใช้วิธีการอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ในการบริหารงานและการดำเนินงานการวางแผนจึงมีความสำคัญมาก และการวางแผนจะดำเนินไปด้วยดีจะต้องกระทำตามขั้นตอนและกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ดังเช่น การจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียด ดังนี้ (กรมพัฒนาชุมชน. 2536 : 23 - 37)

ขั้นตอนในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

1. การรวบรวมข้อมูล เมื่ออำเภอได้รับแจ้งแนวทางการพัฒนาจังหวัดประจำปี จึงประกอบด้วย

- นโยบายการพัฒนาชนบทของจังหวัดประจำปี
- โครงการพัฒนาจังหวัด
- โครงการพัฒนาตำบล
- โครงการของภาคเอกชน/โครงการอื่น ๆ

ซึ่งระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และเงื่อนไข เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการวางแผนพัฒนาอำเภอประจำปี ก็จะทำการรวบรวมข้อมูลเพื่อกำหนดประเด็นปัญหาหลักของอำเภอประจำปี และกำหนดแนวทางการพัฒนาอำเภอประจำปี

2. วิเคราะห์ข้อมูล เมื่อรวบรวมเอกสารข้อมูลที่ใช้ในการกำหนดประเด็นปัญหาหลักของอำเภอ และการกำหนดแนวทางการพัฒนาอำเภอประจำปีครบถ้วนแล้ว นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาแยกแยะเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการจัดกลุ่ม และแปรผลข้อมูลในรูปของดัชนีตัวชี้วัดต่าง ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลมีวิธีการดังนี้

2.1 นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาแยกเป็นข้อมูลด้านต่าง ๆ จัดกลุ่มไว้ด้วยกัน

2.2 สรุปและแปรผลข้อมูลในรูปของดัชนีตัวชี้วัด อาจจะแสดงในรูปของตาราง การแจกแจง การคิดเป็นร้อยละ การจำแนกเป็นอัตราส่วน หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.3 เปรียบเทียบดัชนีตัวชี้วัดกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น ว่ามีแนวโน้มในลักษณะใด ถ้าข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลง ให้ปรับข้อมูลให้ทันสมัย

2.4 สรุปแนวโน้มที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการแปรผลวิเคราะห์ข้อมูล

3. การกำหนดประเด็นปัญหา เมื่อได้รวบรวม ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะนำมาพิจารณากำหนดประเด็นปัญหา เพื่อระบุว่าอะไรเป็นปัญหาหลักที่สำคัญ ตามลำดับก่อน - หลังของอำเภอ โดยที่จะต้องมียุทธศาสตร์ ข้อมูล ดัชนีตัวชี้วัด เช่น ตารางเปรียบเทียบข้อมูลรายได้ ข้อมูล กษช. 2 ค ข้อมูล จปฐ. ข้อมูลแหล่งน้ำ ฯลฯ สนับสนุนอ้างอิงว่าเกิดปัญหาเช่นนั้นจริงในปัจจุบัน นอกจากนั้น ประเด็นปัญหาที่พิจารณากำหนดจะต้องสอดคล้องกับนโยบายและแนวทางในการพัฒนาจังหวัด

4. การจัดกลุ่มปัญหา เป็นการนำปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะเดียวกันมารวมกลุ่มไว้ด้วยกัน โดยขั้นตอนการกำหนดปัญหานี้ การจัดกลุ่มปัญหาจะเป็นการจัดกลุ่มเพื่อตอบสนองต่อแนวทางการแก้ไขปัญหของจังหวัด และสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7

5. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาโดยพิจารณาแบบสรุปผลการประมวลข้อมูล กชช. 2 ค ระดับอำเภอ ว่าดัชนีชี้วัดปัญหาใดที่มีค่า 1 คะแนน หรือ 1 ดาว (*) ซึ่งหมายถึง หมู่บ้านมีระดับการพัฒนาในดัชนีนั้น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย หรือมีปัญหารุนแรง ที่มีจำนวนหมู่บ้านมากที่สุดในอำเภอ และมากลำดับถัด ๆ ไป ถือว่าเป็นปัญหานั้นเป็นปัญหาที่มีความสำคัญของอำเภอตามลำดับ จากนั้นสร้างตารางการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

6. กำหนดพื้นที่เป้าหมายการพัฒนา เป็นขั้นตอนในการลำดับความสำคัญของพื้นที่เป็นรายตำบลในแต่ละปัญหาเพื่อให้รู้ว่าตำบลใดมีปัญหาอะไรมากน้อยเพียงใด โดยยึดหลักเกณฑ์ 3 ประการ ได้แก่

6.1 ความรุนแรงของปัญหาในพื้นที่ โดยใช้ข้อมูล กชช. 2 ค เป็นเครื่องชี้วัด

6.2 ระดับการพัฒนาของหมู่บ้าน

6.3 พื้นที่ตำบลที่ยังไม่เคยได้รับโครงการมาก่อนหรือเคยได้รับแล้ว แต่ยังปรากฏว่ามีสภาพปัญหารุนแรงอยู่ เว้นแต่เป็นโครงการต่อเนื่อง

ใช้เกณฑ์ทั้ง 3 เกณฑ์ประกอบกันเพื่อกำหนดพื้นที่ที่ต้องพัฒนา โดยจัดลำดับความสำคัญเป็นรายตำบลในแต่ละปัญหา

7. กำหนดเป้าหมายจำนวนโครงการ คัดเลือกโครงการที่สามารถแก้ไขปัญหใน แต่ละกลุ่มปัญหาของอำเภอจากแนวทางการพัฒนาจังหวัดประจำปี ทั้งนี้ต้องอยู่ในเงื่อนไขของโครงการที่อำเภอสามารถดำเนินการได้ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของโครงการว่าสอดคล้องกับปัญหาใด มีเงื่อนไขของโครงการอย่างไร จากนั้นกำหนดเป้าหมาย จำนวนโครงการให้แก่แต่ละตำบล

8. ตรวจสอบโครงการและกำหนดเป้าหมายให้ตำบล

8.1 ตรวจสอบโครงการ คณะทำงานฯ ที่ได้รับมอบหมายจาก กพอ. ศึกษาแนวทางการพัฒนาของจังหวัดประจำปี และคัดเลือกโครงการต่าง ๆ ที่ปรากฏในแนวทาง

การพัฒนาจังหวัดประจำปี ที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของอำเภอได้ และจัดทำบัญชีโครงการที่สามารถแก้ไขปัญหาในแต่ละปัญหา เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกโครงการของส่วนราชการต่าง ๆ และเสนอโครงการของสภาตำบล

8.2 การกำหนดเป้าหมายให้ตำบล หลังจากที่ทำทราบพื้นที่ที่จะต้องพัฒนาตามลำดับความสำคัญเป็นรายตำบลในแต่ละปัญหาแล้ว ควรกำหนดโครงการ/กิจกรรม และจำนวนเป้าหมายให้กระจายลงสู่แต่ละตำบลให้สอดคล้องกับจำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหา โดยความเห็นชอบ กพอ.

9. การจัดทำเอกสารแนวทางการพัฒนาชนบทของอำเภอประจำปี

9.1 เมื่อได้กำหนดแผนงาน โครงการ/งาน พื้นที่ที่ต้องพัฒนาเป็นรายตำบล และปริมาณเป้าหมายของโครงการ/งาน เสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ดำเนินการจัดทำเอกสารสรุปแนวทางการพัฒนาอำเภอประจำปี

9.2 นำเสนอแนวทางการพัฒนาอำเภอประจำปี ให้คณะกรรมการพัฒนาอำเภอให้ความเห็นชอบ และแจ้งให้ส่วนราชการ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และตำบลทราบ เพื่อให้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีของหน่วยนั้น ๆ ต่อไป

6.2 การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การเป็นเทคนิคพื้นฐานในการบริหารงานอย่างหนึ่ง มีลักษณะเป็นการกำหนดโครงการขององค์การนั้น ๆ ขึ้นมา เป็นการช่วยให้ทราบถึงตำแหน่งหน้าที่ สถานะและการควบคุมบังคับบัญชาอย่างกว้าง ๆ ทำให้จัดโครงสร้างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งพอสรุปได้ว่า การจัดองค์การเป็นการจัดโครงสร้างการบริหารขององค์การ ทางเดินของงาน ระบบการติดต่อสื่อสาร เพื่อช่วยให้เกิดการประสานงานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การบริหารงานพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 ได้จัดให้มืองค์กรประสานงานระดับอำเภอดังนี้

ให้อำเภอทุกอำเภอ มีคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) เป็นองค์กรระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอ ประธานกรรมการ ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา รองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ สังกัดกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และผู้อำนวยการโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในอำเภอนั้น เป็นกรรมการ ปลัดอำเภอ

ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง 1 คน กรรมการ ข้าราชการประจำอำเภอ ซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งไม่เกิน 2 คน กรรมการ นายกเทศมนตรีหรือประธานสภาภิบาล (ถ้ามี) กรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้แทนองค์กรเอกชนในอำเภอ กรรมการ พัฒนาการอำเภอ กรรมการและเลขานุการ ปลัดอำเภอซึ่งนายอำเภอแต่งตั้ง 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ กพอ. มีหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำแผนพัฒนาอำเภอและกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาให้สอดคล้อง กับนโยบายและแนวทางของจังหวัด
2. จัดทำโครงการพัฒนาในส่วนที่เป็นความต้องการของอำเภอ เสนอต่อ กพจ. รวมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับการเสนอของบประมาณรายจ่ายโครงการเพื่อการพัฒนาชนบทประจำ ปีในเขตอำเภอต่อ กพจ.
3. ให้ความเห็นชอบและประสานแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทที่สภาตำบล เสนอ
4. กำกับ ติดตามผล และให้คำแนะนำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในอำเภอ เพื่อให้เกิดการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ
5. ดำเนินการอื่นใดตามที่ทางราชการ กพจ. และคณะกรรมการของ กพจ. มอบหมาย

ให้ กพอ. มีอำนาจดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ของ กพอ. ได้ตามที่เห็นสมควร
2. กลั่นกรองแผนงานและโครงการพัฒนาชนบทของหน่วยราชการในส่วนกลาง ที่ดำเนินการในพื้นที่ของอำเภอและโครงการพัฒนาจังหวัดของหน่วยราชการส่วนภูมิภาคและส่วน ท้องถิ่นที่ดำเนินการในพื้นที่ของอำเภอ
3. อนุมัติค่าใช้จ่ายโครงการพัฒนาตำบล ตามนโยบายที่ กชช.ภ. และ กพจ.

กำหนด

4. ติดต่อส่วนราชการ องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ภายใน อำเภอ เพื่อขอคำชี้แจงเกี่ยวกับข้อเท็จจริง รายงานสถิติและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการ พิจารณาของคณะกรรมการได้ตามความจำเป็น

6.3 การอำนวยการ (Directing) เป็นขั้นตอนในการตัดสินใจ สิ่งการในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเป็นอันดับแรกของผู้บริหาร ในเรื่องการอำนวยการนี้ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2517 : 36) กล่าวว่า การวินิจฉัยสั่งการ คือ การชี้แจงไตร่ตรองและตัดสินใจเลือกทางดำเนินงานที่เห็นว่าดีที่สุดทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

กิตติมา ปรีดีติลล (2522 : 30) กล่าวว่า การอำนวยการ คือ การทำงานให้ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือคนงานทราบว่า เขาจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร และเมื่อไหร่เขาถึงจะต้องทำ

กุลิศ (Gulick . 1973 : 13) ได้กล่าวว่า การอำนวยการ หมายถึง การตัดสินใจและสั่งการ หรือให้คำแนะนำทั้งในเรื่องทั่วไปและเฉพาะเรื่อง เพื่อให้เกิดการปฏิบัติ และทำหน้าที่ผู้นำขององค์การ

อาจสรุปได้ว่า การตัดสินใจสั่งการ หรือการวินิจฉัยสั่งการก็คือ การพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบในการเลือกทางปฏิบัติที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

และการอำนวยการในงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอนั้นเป็นการตัดสินใจสั่งการในรูปของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ซึ่งจะต้องตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดโดยใช้มติของกรรมการที่มีเสียงข้างมากเกินกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดชี้ขาด ซึ่งกระบวนการตัดสินใจในงานพัฒนาชนบทมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษานโยบายและโครงการพัฒนาชนบทของรัฐเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน
2. ทำความเข้าใจต่อระเบียบ คำสั่ง และคู่มือต่าง ๆ เกี่ยวกับงานพัฒนาชนบทให้ดีพอ
3. ศึกษาข้อมูล จปฐ., กชช. 2 ค และข้อมูลอื่น ๆ ที่ข้องกับการตัดสินใจ และศึกษาสภาพปัญหาในหมู่บ้าน/ตำบลต่าง ๆ ในอำเภอ พร้อมทั้งจะตอบข้อซักถามหรือเสนอแนะต่อ กพอ. ได้
4. นำข้อมูลมาพิจารณาร่วมกันในที่ประชุม กพอ. เพื่อแสดงความคิดเห็นและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

5. วิเคราะห์และประเมินผลข้อมูลหรือปัญหานั้น ๆ โดยให้ กพอ. ได้แสดงความคิดเห็น/อภิปรายได้เต็มที่
6. เมื่อ กพอ. แสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายจนเป็นที่พอใจแล้ว ให้มีการลงมติในการเลือกหรือตัดสินใจโดยถือเสียงข้างมากชี้ขาด
7. ลงมือปฏิบัติตามทางเลือก โดยมอบหมายให้เลขานุการ กพอ. เป็นผู้ดำเนินการตามมติ กพอ.
8. ประเมินผลการตัดสินใจเพื่อหาทางแก้ไขในโอกาสต่อไป

6.4 การประสานงาน (Coordinating) การประสานงานถือว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการบริหารงานอย่างหนึ่ง ซึ่งช่วยให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ช่วยให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างรวดเร็ว รวดเร็ว ก่อให้เกิดความสามัคคี ลดข้อขัดแย้งในการทำงาน เป็นต้น ซึ่งเรื่องการประสานงานได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2517 : 148) กล่าวว่า การประสานงาน คือ ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติ จัดระเบียบงานให้เรียบร้อย และสอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานสมดุลและสำเร็จตามเป้าหมายในเวลาที่กำหนดไว้

วิจิตร วรตบางกูร (2525 : 203) กล่าวว่า การประสานงาน คือ การทำให้เกิดการทำงานของกลุ่มบุคคล มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ซ้ำซ้อนกัน เป็นการประหยัดเวลา และทรัพยากรในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

จากความหมายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การประสานงานเป็นเรื่องของการแสวงหาความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน เป็นการจัดระเบียบของงานให้เรียบร้อยสอดคล้องกลมกลืนกัน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ในองค์การที่มีความซับซ้อน มีบุคลากรหลาย ๆ ฝ่าย การประสานงานก็ยิ่งมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารจำเป็นจะต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการประสานงาน เพื่อขจัดความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจอันดี ประหยัดทรัพยากรและเวลา และในการประสานงานในงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอ มีวิธีการพอสรุปได้ดังนี้

1. ประสานขอความร่วมมือให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน สภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน หรือองค์กรเอกชนต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท
2. รายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทให้ กพอ. ทราบตามกำหนดเวลา

3. กระตุ้น สนับสนุน ให้คำปรึกษา แก่สภาตำบลในการบริหารงานพัฒนาชนบท ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

4. จัดให้มีการประชุม กพอ. เมื่อมีเรื่องพิจารณา ตัดสินใจ ในงานพัฒนาชนบท ตามที่ กพจ.มอบหมาย หรือสภาตำบลร้องขอ

5. ประสานการเก็บข้อมูล กชช. 2 ค, จปฐ. และข้อมูลอื่น ๆ กับสภาตำบล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

6. จัดฝึกอบรมและพัฒนาคณะกรรมการสภาตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในงานพัฒนาชนบท

7. แต่งตั้งคณะกรรมการในการออกติดตามผลงาน เพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง และเพื่อก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี

8. ถ่ายทอดข่าวสารและประชาสัมพันธ์นโยบาย/โครงการพัฒนาชนบทของรัฐ ให้สภาตำบลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอยู่เสมอ

6.5 การควบคุมงาน (Controlling) ขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งในกระบวนการบริหาร ก็คือ การควบคุมงาน ผู้บริหารที่ดีจะต้องทำการติดตามผลการปฏิบัติต่าง ๆ ที่ได้สั่งการไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อที่จะบังคับหรือควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการควบคุมงานไว้ดังนี้

สโตนอร์ (Stoner. 1978 : 566) กล่าวว่า การควบคุมงานเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวัดผล การปฏิบัติงานเพื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

เจริญผล สุวรรณโชติ (2519 : 211) กล่าวว่า การควบคุมงาน หมายถึง การมองเห็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในองค์การไปตามแผนหรือตามกฎที่วางไว้ และกำหนดขึ้นตามที่หมู่คณะได้ตกลงกัน

กิติมา ปรีดีติลล (2529 : 228) กล่าวว่า การควบคุมงาน คือ การติดตามการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนหรือไม่ หากมีปัญหาจะได้หาทางแก้ไขได้และทันทั่วทั้ง

จากคำจำกัดความข้างต้นย่อมทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การควบคุมงานนั้น เป็นการตรวจตรา ติดตามผลและแก้ไขปรับปรุงการทำงาน ตลอดจนแนะนำการปฏิบัติงานของ

ผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และในเรื่องของงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอได้กำหนดวิธีการควบคุมงานไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนการออกติดตามประเมินผล พัฒนาชนบทไว้ล่วงหน้าและประสานให้หน่วยรับตรวจหรือสภาตำบลทราบ
2. จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามประเมินผลงานพัฒนาชนบท
3. กพอ. แต่งตั้งคณะกรรมการในการออกติดตามประเมินผลงานพัฒนาชนบท โดยกำหนดความรับผิดชอบเป็นรายตำบล
4. ให้สภาตำบลรายงานผลการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทให้ กพอ. ทราบตามกำหนดเวลา
5. ตรวจเยี่ยม นิเทศงานโครงการพัฒนาชนบทตามแผนที่กำหนดไว้
6. รวบรวม วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานโครงการพัฒนาชนบท เพื่อรายงานให้ กพอ. ทราบ

จากบทบาทอำนาจหน้าที่และโครงสร้างของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การบริหารการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการวางแผนพัฒนาจังหวัด ประจำปี พ.ศ. 2525 ศึกษาธิการอำเภอในฐานะเป็นคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) และประธานคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. จึงมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ด้วยกัน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ศักดิ์วีรย์ ยาคลี (2529 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบ ระบบการวางแผน การศึกษาระดับอำเภอในเขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาระดับอำเภอมีดังนี้ คือ การกำหนดรูปแบบการวางแผน การศึกษาไม่ชัดเจน ลักษณะต่างคนต่างทำ บุคลากรที่รับผิดชอบขาดความรู้ความเข้าใจในการวางแผน ข้อมูลที่จำเป็นในการวางแผนยังไม่ละเอียดพอและเชื่อถือไม่ได้ การกำหนดบทบาท

หน้าที่ของหน่วยประสานงาน การวางแผนไม่ชัดเจน การติดตามควบคุมและประเมินผลไม่สามารถดำเนินการได้ทั่วถึงและงบประมาณในการจัดทำแผนมีไม่เพียงพอ

สวัสดี แก้วทนต์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ 4 กระทรวงหลักเกี่ยวกับการประสานงานในการพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจนของจังหวัดพัทลุง พบว่าไม่มีศูนย์กลางในการวางแผนและระบบข้อมูลที่แท้จริง งบประมาณค่อนข้างจะขาดแคลน การประสานงานการปฏิบัติร่วมกันมีน้อย ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการระดับตำบลปฏิบัติงานได้ผลค่อนข้างน้อย รองมาคือ กระทรวงมหาดไทย

ประภาส ศิลปธรรม (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคาดหวังในบทบาทของคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า คปต. มีการวางแผนร่วมกันน้อย การประสานงานให้ คปต. ทำงานในรูปคณะกรรมการยังไม่ได้ผล ผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ 4 กระทรวงหลัก ทั้งในระดับจังหวัดและอำเภอต้องร่วมมือร่วมใจประสานงานกันอย่างจริงจัง เพื่อส่งผลให้เจ้าหน้าที่ระดับพื้นที่ได้เห็นความสำคัญและตระหนักในหน้าที่ คปต. ของตน

เทอดไทย พันทวี (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทในความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 10 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของศึกษาธิการอำเภอมักมีปัญหาในระดับ "มาก" ในด้านการบริหารโครงการพัฒนาชนบทและด้านงบประมาณ สาเหตุของปัญหาที่สำคัญ คือ ขาดบุคลากร ขาดผู้รับผิดชอบอย่างจริงจังในพื้นที่ ไม่มีงบประมาณและขาดการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านการเลือกโครงการพัฒนาชนบท และด้านการประสานแผนพัฒนาชนบทมีปัญหาอยู่ในระดับ "น้อย"

7.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แซนด์เลอร์ (Sandler. 1968 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการในรัฐเท็กซัส พบว่า บทบาทที่แท้จริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการมีความแตกต่างกัน บทบาทที่แท้จริงกับบทบาทในอุดมคติของศึกษาธิการจะมีความใกล้เคียงกันในโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

วอชิงตัน (Washington. 1971 : Abstract) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอ ตามทัศนะของครูใหญ่ในเมืองชิคาโก เกี่ยวกับการบริหาร

งานของศึกษาธิการอำเภอ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมิปัญหาในการบริหารงานด้านการประสานงาน การสร้างความร่วมมือร่วมใจ และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

คอลลินส์ (Collins. 1975 : Abstract) ได้วิจัยเรื่อง องค์ประกอบของสมรรถภาพทางการบริหารตามทัศนะของศึกษาธิการแห่งรัฐเทนเนสซี จากการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสิ่งสำคัญและเป็นประโยชน์ที่จะทำให้การปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอประสบผลสำเร็จไปด้วยดีนั้น ศึกษาธิการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ความสัมพันธ์กับชุมชน การวางแผนการบริหารงานบุคคล มนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างดี

บิน แมท (Bin Mat. 1981 : 114) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานพัฒนาชนบทของประเทศมาเลเซีย พบว่ามีปัญหาอยู่สามประการ คือ

1. การวางแผน หน่วยงานต่าง ๆ ใช้จ่ายเงินไม่เป็นไปตามแผน การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา ขาดการวิเคราะห์และการประเมินผล จึงทำให้แผนงาน/โครงการต่าง ๆ ล้มเหลว
2. การประสานงาน หน่วยงานในส่วนกลางไปปฏิบัติงานในระดับพื้นที่มากมาย หลายหน่วยงาน โครงการต่าง ๆ เกิดความซ้ำซ้อน บางครั้งหน่วยงานก็จะแปลนโยบายของรัฐบาลให้สอดคล้องกันกับผลประโยชน์ของหน่วยงานของตนเอง ทำให้เกิดความขัดแย้ง
3. ขาดความคล่องตัวในการบริหารงานเนื่องจากอำนาจการบริหารงานพัฒนาชนบทยังอยู่ที่ส่วนกลาง จึงสกัดกั้นความคิดริเริ่มจากหน่วยงานในระดับพื้นที่ และขาดความร่วมมือจากประชาชน

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน
2. ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

3. นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา อายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษานิเทศก์อำเภอทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในเขตการศึกษา 9, 10 และ 11 จำนวน 321 คน จำแนกเป็น ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 17 คน ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 257 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 38 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา มีจำนวน 210 คน แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษาธิการจังหวัด นักวิชาการศึกษา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นศึกษาธิการจังหวัด นักวิชาการศึกษาทั้งหมด จำนวน 17 คน และจำนวน 38 คน ตามลำดับ

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นศึกษาธิการอำเภอ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสัดส่วนของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) จากจำนวนประชากรที่เป็นศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 257 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 155 คน โดยการสุ่มอำเภอจากทุกจังหวัดในแต่ละเขตการศึกษา ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รวมได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 210 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง

เขต กศ.	จำนวน จังหวัด	ศชจ.		ศชอ.		นวก.		รวม	
		ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
9	5	5	5	82	51	12	12	99	68
10	7	7	7	90	53	14	14	111	74
11	5	5	5	85	51	12	12	102	68
รวม	17	17	17	257	155	38	38	312	210

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อใช้ในการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ เครื่องมือนี้มีสองตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีสองส่วน
- ส่วนแรก เป็นการถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง ส่วนที่สอง ถามความเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ประกอบด้วย ภาระทงความจํานวน 40 ข้อ ซึ่งครอบคลุมบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การอํานวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน มีระดับการให้คะแนนในแบบสอบถามแต่ละส่วน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ปฏิบัติมากที่สุด หรือคาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปฏิบัติมาก หรือคาดหวังให้ปฏิบัติมาก
- 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติปานกลาง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติน้อย หรือคาดหวังให้ปฏิบัติเล็กน้อย
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยที่สุด หรือคาดหวังให้ปฏิบัติน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร หลักเกณฑ์และวิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแบบสอบถาม และศึกษาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ แนวปฏิบัติ อำนาจหน้าที่ หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน เพื่อกำหนดขอบเขตข้อความคำถามจากตัวแปรที่ศึกษา
2. สัมภาษณ์ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 5 คน ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 2 คน นักวิชาการศึกษา จำนวน 2 คน ในจังหวัดลพบุรี ผลจากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์ได้ประมวลขอบเขตเนื้อหาและข้อความแล้วนำมาสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิต เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเกี่ยวกับภาษา
4. นำแบบสอบถามจากข้อ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา ซึ่งได้รับข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการใช้ภาษาให้มีความชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา และมีความกระชับรัด ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว มีจำนวน 6 ท่าน ได้แก่
 - 4.1 ดร.บุญฉือ ทองอยู่ ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
 - 4.2 นายสมบูรณ์ มากบุญ ศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี
 - 4.3 นายสนธิรัก เทพเรณู ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี
 - 4.4 นางมณฑนา ศังฆะภักดิ์ หัวหน้าฝ่ายแผนงานและโครงการ 6
 - 4.5 นางอัญญา กรณิตนันท์ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6
 - 4.6 นายบุญสม พิมพ์หนู เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุม ปรักฎานินพนธ์ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรในเขตการศึกษา 6 ซึ่งไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่า ความเชื่อมั่น 0.978

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลถึงขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาต และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด และสำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ส่งหนังสือขอความร่วมมือ และแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงศึกษาธิการจังหวัดและ ศึกษาธิการอำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมสอดช่องจดหมายติดแสตมป์และจ่ายหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับคืนมายังผู้วิจัย โดยแบบสอบถามทุกฉบับมีรหัสกำกับไว้เพื่อ ตรวจสอบ

3. แบบสอบถามฉบับใดหากผู้ตอบยังไม่ส่งกลับคืนมาถึงผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับจาก วันที่ส่งไปผู้วิจัยจะจัดส่งแบบสอบถามไปอีกครั้ง

4. แบบสอบถามที่ส่งไป มีจำนวนทั้งสิ้น 210 ได้รับคืนมา 194 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.38 เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด แยกออกเป็น 3 กลุ่ม ตามกลุ่มของผู้ตอบ แบบสอบถาม คือ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา

2. นำข้อมูลตอนที่ 1 ของแบบสอบถาม ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ไปวิเคราะห์แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ตามกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่ม

3. ข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ดำเนินการดังนี้

3.1 นำไปตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งสองบทบาท คือ บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 สำหรับคำตอบ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

3.2 หาค่าคะแนนเฉลี่ยรายข้อและรายด้าน เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ

3.3 นำไปหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อและรายด้าน เพื่อทราบการกระจายของคะแนนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และ นักวิชาการศึกษา ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุ โดยทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย โดยใช้ t - test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติดังนี้

1. ค่าคะแนนเฉลี่ย
2. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า
4. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้ t - test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้คือ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง t - distribution
- * แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยรายข้อและรายด้านในตารางข้อมูล ได้กำหนดเกณฑ์ประมาณค่าดังนี้ คือ

- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ปฏิบัติจริง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติน้อยที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ปฏิบัติจริง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติน้อย
- คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ปฏิบัติจริง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ปฏิบัติจริง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติมาก
- คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ปฏิบัติจริง หรือคาดหวังให้ปฏิบัติมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้คือ

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 3 กลุ่ม คือ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา และข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนาจการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมงาน ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการจังหวัดที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนะของนักวิชาการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามข้อ 3.1, 3.2 และ 3.3 จำแนกตามสภาพของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

ก. ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วิเคราะห์เปรียบเทียบประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี กับประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป

ก. วุฒิการศึกษา วิเคราะห์เปรียบเทียบวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี

ค. อายุ วิเคราะห์เปรียบเทียบอายุต่ำกว่า 45 ปี กับอายุ 45 ปีขึ้นไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสิทธิภาพในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ ดังตาราง 1 - 3

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนแบบสอบถาม		ร้อยละ
	ส่งไป	ตอบส่งคืน	
ศึกษาธิการจังหวัด	17	17	100
ศึกษาธิการอำเภอ	155	141	90.97
นักวิชาการศึกษา	38	36	94.74
รวม	210	194	92.38

จากตาราง 2 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 194 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 92.38 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยศึกษาธิการจังหวัดตอบแบบสอบถามทุกคน ส่วนศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ตอบแบบสอบถามร้อยละ 90.97 และ 94.74 ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. <u>ศึกษาธิการจังหวัด</u>	17	100
1.1 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
- ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	6	32.29
- ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป	11	67.71
1.2 วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี	3	17.65
- สูงกว่าปริญญาตรี	14	82.35
1.3 อายุ		
- อายุต่ำกว่า 45 ปี	1	5.88
- อายุ 45 ปีขึ้นไป	16	94.12
2. <u>ศึกษาธิการอำเภอ</u>	141	100
2.1 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
- ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	40	28.37
- ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป	101	71.63
2.2 วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี	101	71.63
- สูงกว่าปริญญาตรี	40	28.37
2.3 อายุ		
- อายุต่ำกว่า 45 ปี	57	40.43
- อายุ 45 ปีขึ้นไป	84	59.57

ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
3. นักวิชาการศึกษา	36	100
3.1 ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง		
- ประสบการณ์ต่ำกว่า 5 ปี	19	52.78
- ประสบการณ์ 5 ปีขึ้นไป	17	47.22
3.2 วุฒิการศึกษา		
- ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี	22	61.11
- สูงกว่าปริญญาตรี	14	38.89
3.3 อายุ		
- อายุต่ำกว่า 45 ปี	30	83.33
- อายุ 45 ปีขึ้นไป	6	16.67

จากตาราง 3 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไป ร้อยละ 67.71, 71.63 และ 42.22 ตามลำดับ สำหรับวุฒิการศึกษาของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนร้อยละ 82.35, 28.37 และ 38.89 ตามลำดับ ส่วนอายุของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา พบว่ามีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีจำนวนร้อยละ 94.12, 59.57 และ 16.67 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนา
 ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ
 การประสานงาน และการควบคุมงาน ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ
 และนักวิชาการศึกษา ปรากฏดังตาราง 4 - 15

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนะศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการ
 จ อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
 ศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการ จังหวัด				ศึกษาธิการ อำเภอ				นักวิชาการศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผน	3.31	0.84	ปานกลาง		3.19	1.01	ปานกลาง		2.86	0.97	ปานกลาง
2. ด้านการจัดองค์การ	3.18	0.88			2.89	1.11			2.90	0.92	
3. ด้านการอำนวยการ	2.91	1.00			3.13	0.95			2.79	0.83	
4. ด้านการประสานงาน	2.97	1.02			3.19	1.04			3.01	0.89	
5. ด้านการควบคุมงาน	2.84	1.01			3.48	1.01			3.00	0.93	
รวมเฉลี่ย	3.04	0.95	ปานกลาง		3.18	1.02	ปานกลาง		2.91	0.91	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอแสดงบทบาทด้านการวางแผนมากกว่างานด้านอื่น และแสดงบทบาทด้านการควบคุมงานน้อยกว่าด้านอื่น

ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอแสดงบทบาทด้านการควบคุมงานมากกว่างานด้านอื่น และแสดงบทบาทด้านการจัดองค์การน้อยกว่าด้านอื่น

และนักวิชาศึกษามีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอแสดงบทบาทด้านการประสานงานมากกว่าด้านอื่น และแสดงบทบาทด้านการอำนวยความสะดวกน้อยกว่าด้านอื่น

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการ
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการวางแผน เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการวางแผน</u>								
1. สำรวจ รวบรวม และจัด เก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนา ชนบท (กชช.) ได้ครบ ถ้วนและเป็นปัจจุบัน	3.55	0.66	3.24	0.88	2.98	0.76	3.27	0.76
2. จัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนา ชนบท (กชช.) เป็นระบบ สะดวกต่อการค้นหา	3.40	0.69	3.13	0.88	2.88	1.02	3.14	0.86
3. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล เพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) เพื่อให้เห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ได้	3.10	0.87	3.34	1.00	2.77	1.02	3.07	0.96
4. ใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการ พิจารณาจัดทำแผนพัฒนา ชนบทประจำปีของอำเภอ	3.50	0.98	3.48	0.97	2.96	0.98	3.31	0.97
5. วิเคราะห์โครงการพัฒนา ชนบทประจำปีของสภาตำบล ประสานเข้ากับแผนพัฒนา ชนบทของอำเภอ	3.00	0.90	3.07	0.91	2.78	1.06	2.95	0.95

ตาราง 5 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. ประชุมคณะอนุกรรมการ ฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อศึกษากรอบแนวทาง การพัฒนาชนบทของจังหวัด ก่อนเลือกโครงการ	2.95	0.79	2.76	1.11	2.48	0.93	2.73	0.94
7. ประชุมร่วมกับ กพอ. เพื่อ จัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำ ปีของอำเภอ	3.70	0.76	3.48	1.10	3.20	0.94	3.46	0.93
8. ประชุมคณะอนุกรรมการฝ่าย การศึกษาใน กพอ. เพื่อจัด ทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติ การพัฒนาชนบทประจำปี	3.30	0.98	2.99	1.21	2.79	1.04	3.03	1.07
รวมเฉลี่ย	3.31	0.84	3.19	1.01	2.86	0.97	3.12	0.94

จากตาราง 5 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบท ด้านการวางแผนอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน และมีความเห็นว่าแสดงบทบาทในงานการประชุมร่วมกับ กพอ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอมากกว่าทุกงาน ส่วนงานการประชุมคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อศึกษารอบแนวทางการพัฒนาชนบทของจังหวัดก่อนเลือกโครงการ มีความเห็นว่าแสดงบทบาทน้อยกว่างานอื่น

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีความเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอแสดงบทบาทในงานประชุมร่วมกับ กพอ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอและงานสำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ได้ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ส่วนงานด้านอื่น ๆ แสดงบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับ ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีความเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการจัดองค์การ เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการจัดองค์การ</u>								
1. แยกประเภทงานพัฒนาชนบท								
ในความรับผิดชอบของ								
กระทรวงศึกษาธิการออก								
เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อ								
การค้นหา	3.15	0.77	3.45	1.05	3.17	0.98	3.27	0.93
2. ระบุขอบเขตงานพัฒนาชนบท								
ระดับอำเภอได้ชัดเจน	3.45	0.92	3.46	0.97	3.18	0.84	3.36	0.91
3. กำหนดให้มีสายการบังคับ								
บัญชาในการปฏิบัติงานพัฒนา								
ชนบท	3.40	0.88	2.98	1.18	3.39	0.99	3.36	1.01
4. จัดวางสายงานการรายงาน								
และการประสานงานระหว่าง								
ครูใน คปด. กับสำนักงาน								
ศึกษาธิการอำเภอเป็นระบบ								
และชัดเจน	3.40	0.77	2.59	1.16	2.62	0.94	2.87	0.95
5. จัดให้มีคณะกรรมการฝ่าย								
การศึกษาใน กพอ. ในการ								
บริหารงานพัฒนาชนบท	2.95	1.04	2.55	1.03	2.56	1.00	2.69	1.02

ตาราง 6 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. กำหนดอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบของคณะ อนุกรรมการฝ่ายการศึกษา ใน กพอ. ไว้ชัดเจน	3.00	0.92	2.62	1.13	2.71	0.90	2.78	0.98
7. กำหนดอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบของครูใน คปต. ไว้ชัดเจน	3.10	0.65	2.89	1.12	3.03	0.96	3.01	0.91
8. จัดให้มีสายงานการติดต่อ สื่อสารระหว่างครูใน คปต. กับสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ	3.00	1.04	2.61	1.17	2.53	0.74	2.71	0.98
รวมเฉลี่ย	3.18	0.88	2.89	1.11	2.90	0.92	3.01	0.97

จากตาราง 6 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน และเห็นว่าได้มีบทบาทในงานระบุขอบเขตงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอได้ชัดเจนกับงานกำหนดให้มีสายการบังคับบัญชาในการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทมากกว่าทุกงาน ส่วนงานจัดให้มีคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. ในการบริหารงานพัฒนาชนบทแสดงบทบาทน้อยกว่างานอื่น

และเมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ทั้งศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษาธิการอำเภอแสดงบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการ
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการอำนวยการ เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการอำนวยการ</u>								
1. มอบหมายงานและกระจาย								
อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน								
พัฒนาชนบทให้กับคณะกรรมการ-								
การฝ่ายการศึกษาใน กพอ.								
ได้เหมาะสม	2.90	0.92	2.63	0.91	2.60	0.86	2.71	0.89
2. มอบหมายงานและกระจาย								
ความรับผิดชอบในการปฏิบัติ								
งานให้กับครูใน คปต. ได้								
เหมาะสม	2.40	0.93	2.80	1.01	2.71	0.78	2.64	0.90
3. ใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท								
(กชช.) ประกอบการตัดสินใจ								
ใจดำเนินการเกี่ยวกับการ								
บริหารงานพัฒนาชนบท	3.00	1.14	3.34	0.88	2.87	0.86	3.07	0.96
4. ตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร								
งานพัฒนาชนบทได้ถูกต้อง								
และก่อให้เกิดผลดีต่องาน								
พัฒนาชนบท	2.95	1.09	3.36	0.89	2.90	0.95	3.07	0.97

ตาราง 7 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. ให้ความสำคัญต่อการบำรุง ขวัญและกำลังใจของผู้ร่วม งานเป็นอย่างดี	2.95	1.08	3.36	0.94	2.75	0.88	3.02	0.96
6. แก้ปัญหาในการดำเนินงาน พัฒนาชนบทโดยผ่านคณะอนุ- กรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ.	3.00	1.04	2.92	1.03	2.75	0.66	2.89	0.91
7. จูงใจผู้ร่วมงานให้มีความ กระตือรือร้นและให้ความ ร่วมมือในการทำงาน	3.00	1.19	3.43	0.95	2.81	0.77	3.08	0.97
8. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมเสนอแนะในการ ตัดสินใจบริหารงานพัฒนา ชนบท	3.10	1.22	3.19	1.01	2.91	0.90	3.07	1.04
รวมเฉลี่ย	2.91	1.00	3.13	0.95	2.79	0.83	2.94	0.93

จากตาราง 7 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน และเห็นว่าได้แสดงบทบาทในการจูงใจผู้ร่วมงานให้มีความกระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการทำงานมากกว่าทุกงาน สำหรับบทบาทในงานมอบหมายงานและกระจายความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้กับครูใน คปต. ได้เหมาะสม มีความเห็นว่าแสดงบทบาทได้น้อยกว่างานอื่น

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดมีความเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานการมอบหมายงานและการกระจายความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานให้กับครูใน คปต. ได้เหมาะสม อยู่ในระดับน้อย ส่วนงานอื่น ๆ แสดงบทบาทในระดับปานกลาง สำหรับศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษามีความเห็นเช่นเดียวกันว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติข้าราชการจังหวัด ศึกษาธิการ
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการประสานงาน เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการประสานงาน</u>								
1. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง								
ชักจูงนำโครงการพัฒนา								
ชนบทไปปฏิบัติในพื้นที่								
เป้าหมาย	3.30	1.21	3.54	1.02	3.22	0.89	3.35	1.01
2. ขอความร่วมมือจากสถาน								
ศึกษา ศาสนสถาน หรือ								
หน่วยงานท้องถิ่นเอกชน								
สนับสนุนการดำเนินงาน								
พัฒนาชนบทของอำเภอ	3.30	0.96	3.60	0.93	3.23	0.88	3.38	0.92
3. ประสานขอคำแนะนำ ปรัชชา								
และขอความช่วยเหลือจาก								
กพจ. เมื่อมีปัญหา	2.95	1.17	2.82	1.05	2.97	0.91	2.91	1.04
4. ให้ความรู้ความเข้าใจใน								
การปฏิบัติงานพัฒนาชนบทแก่								
บุคลากร องค์กร หรือหน่วย								
งานที่เกี่ยวข้องโดยวิธีต่าง ๆ								
เช่น ใช้เอกสาร ให้คำ								
แนะนำ จัดอบรม	3.00	1.04	3.02	1.08	2.97	0.91	3.00	1.01

ตาราง 8 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. สนับสนุนให้ความช่วยเหลือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ที่จำเป็นต่อการพัฒนาชนบท ให้กับหน่วยปฏิบัติ	2.85	0.98	2.97	1.15	2.81	0.80	2.87	0.97
6. ประชุมคณะกรรมการฝ่าย การศึกษาใน กพอ. เพื่อ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานพัฒนาชนบท	2.80	0.78	2.93	1.07	2.74	0.86	2.79	0.90
7. ติดตามความเปลี่ยนแปลง และทำความเข้าใจใน กระบวนการพัฒนาชนบทของ รัฐ	2.55	0.98	3.23	0.97	2.85	0.83	2.88	0.92
8. แจ่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบเมื่อได้รับอนุมัติเงิน งบประมาณ	3.05	0.99	3.40	1.03	3.27	1.06	3.24	1.02
รวมเฉลี่ย	2.97	1.02	3.19	1.04	3.01	0.89	3.05	0.98

จากตาราง 8 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน และเห็นว่ามีบทบาทในงานขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ศาสนสถานหรือหน่วยงานท้องถิ่นเอกชน สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชนบทของอำเภอมากกว่าทุกงาน และเห็นว่าแสดงบทบาทในงานประชุมคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทน้อยกว่างานอื่น

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ศาสนสถานหรือหน่วยงานท้องถิ่นเอกชน สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชนบทของอำเภอ และงานประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำโครงการพัฒนาชนบทไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายอยู่ในระดับมาก ส่วนงานด้านอื่น ๆ แสดงบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับศึกษาธิการจังหวัดและนักวิชาการศึกษามีความเห็นเช่นเดียวกันว่าศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ด้านการควบคุมงาน เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการควบคุม</u>								
1. กำหนดแผนติดตามประเมิน								
ผลโครงการพัฒนาชนบท								
ร่วมกับคณะกรรมการ								
ฝ่ายการศึกษาใน กพอ.	2.80	0.97	3.31	1.66	2.84	1.08	2.98	1.0
2. จัดทำปฏิทินการติดตาม								
ประเมินผลโครงการพัฒนา								
ชนบทร่วมกับคณะกรรมการ								
ฝ่ายการศึกษาใน กพอ.	2.75	1.02	3.38	1.06	2.81	0.96	2.98	1.0
3. แจ้งให้หน่วยงาน หรือสถาน								
ศึกษาที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้า								
ทุกครั้ง	2.80	1.08	3.54	0.89	3.26	0.83	3.20	0.9
4. ติดตามประเมินผลโครงการ								
ร่วมกับคณะกรรมการฝ่าย								
การศึกษาใน กพอ.	2.80	0.88	3.29	1.05	2.85	1.04	2.98	0.9
5. รายงานผลการติดตาม								
ประเมินผลโครงการให้								
หน่วยเหนือทราบตามกำหนด								
เวลา	3.05	1.09	3.88	0.90	3.32	1.01	3.42	1.0

ตาราง 9 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. แจ้งผลการติดตามประเมิน ผลโครงการให้หน่วยรับ ตรวจทราบ	2.95	0.95	3.50	1.01	3.07	0.85	3.17	0.93
7. ตรวจเยี่ยม นิเทศโครงการ พัฒนาชนบท	2.75	0.85	3.48	0.98	2.93	0.81	3.05	0.88
8. รวบรวม วิเคราะห์ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินงานโครงการ พัฒนาชนบท เสนอให้หน่วย เหนือทราบ	2.85	1.20	3.46	1.05	2.95	0.87	3.09	1.04
รวมเฉลี่ย	2.84	1.01	3.48	1.01	3.00	0.93	3.11	0.98

จากตาราง 9 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน และเห็นว่ามีบทบาทในงานรายงานผลการติดตามประเมินผลโครงการให้หน่วยเหนือทราบตามกำหนดเวลามากกว่างานอื่น

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการอำเภอมีความเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานรายงานผลการติดตามประเมินผลโครงการให้หน่วยเหนือทราบตามกำหนดเวลา และงานแจ้งให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่รับตรวจทราบล่วงหน้าทุกครั้งอยู่ในระดับมากกว่างานอื่น ๆ เห็นว่าแสดงบทบาทในระดับปานกลาง สำหรับศึกษาธิการจังหวัดและนักวิชาการศึกษามีความเห็นเช่นเดียวกันว่าศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกงาน

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ ศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการ จังหวัด			ศึกษาธิการ อำเภอ			นักวิชาการศึกษา		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวางแผน	4.55	0.51	มากที่สุด	4.44	0.76	มากที่สุด	4.28	0.66	มากที่สุด
2. ด้านการจัดองค์การ	4.59	0.53		4.32	0.85		4.38	0.71	
3. ด้านการอำนวยการ	4.44	0.62	มากที่สุด	4.32	0.79	มากที่สุด	4.32	0.71	มากที่สุด
4. ด้านการประสานงาน	4.58	0.68	มากที่สุด	4.29	0.90	มากที่สุด	4.38	0.69	มากที่สุด
5. ด้านการควบคุมงาน	4.54	0.54		4.31	0.77		4.31	0.76	
รวมเฉลี่ย	4.54	0.58	มากที่สุด	4.34	0.81	มากที่สุด	4.33	0.70	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการวางแผนและการจัดองค์การมีความคาดหวังให้มีบทบาทมากกว่าทุกด้าน ส่วนด้านการประสานงาน ด้านการควบคุมงานและด้านการอำนวยการมีความคาดหวังให้แสดงบทบาทรองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทด้านการจัดองค์การ ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน และด้านการควบคุมงานอยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ ส่วนด้านการอำนวยการคาดหวังให้มีบทบาทอยู่ในระดับมาก สำหรับศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาต่างก็คาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการวางแผน เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการวางแผน</u>								
1. สำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ได้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.55	0.51	4.54	0.75	4.08	0.65	4.39	0.63
2. จัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) เป็นระบบสะดวกต่อการค้นหา	4.60	0.53	4.54	0.74	4.38	0.60	4.51	0.62
3. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) เพื่อให้เห็นสภาพปัจจุบันปัญหา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้	4.50	0.62	4.36	0.80	4.30	0.56	4.39	0.66
4. ใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ	4.70	0.48	4.54	0.69	4.41	0.66	4.55	0.61
5. วิเคราะห์โครงการพัฒนาชนบทประจำปีของสภาตำบลประสานเข้ากับแผนพัฒนาชนบทของอำเภอ	4.55	0.63	4.31	0.83	4.38	0.69	4.41	0.71

ตาราง 11 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. ประชุมคณะอนุกรรมการ ฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อศึกษากรอบแนวทาง การพัฒนาชนบทของจังหวัด ก่อนเลือกโครงการ	2.95	0.79	2.76	1.11	2.48	0.93	2.73	0.94
7. ประชุมร่วมกับ กพอ. เพื่อ จัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำ ปีของอำเภอ	4.55	0.54	4.39	0.79	4.01	0.82	4.28	0.71
8. ประชุมคณะอนุกรรมการฝ่าย การศึกษาใน กพอ. เพื่อจัด ทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติ การพัฒนาชนบทประจำปี	4.50	0.53	4.38	0.81	4.33	0.71	4.40	0.68
รวมเฉลี่ย	4.55	0.51	4.44	0.76	4.28	0.66	4.42	0.64

จากตาราง 11 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภอ กับงานจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) เป็นระบบ สะดวกต่อการค้นหาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) เพื่อให้เห็นสภาพปัจจุบัน ปัญหา สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ งานประชุมคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการพัฒนาชนบทประจำปี และงานประชุมคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อศึกษารอบแนวทางการพัฒนาชนบทของจังหวัด ก่อนเลือกโครงการอยู่ในระดับมาก ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงบทบาทในงานประชุมร่วมกับ กพอ. เพื่อจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปี

ส่วนศึกษาธิการอำเภอดังกล่าวคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานสำรวจ รวบรวม และจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ได้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน งานจัดเก็บข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) เป็นระบบ สะดวกต่อการค้นหาและงานใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาชนบทประจำปีของอำเภออยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทในระดับมาก สำหรับนักวิชาการศึกษาได้คาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทในระดับมากที่สุดทุกงาน

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทคาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการจัดองค์การ เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการจัดองค์การ</u>								
1. แยกประเภทงานพัฒนาชนบท								
ในความรับผิดชอบของ								
กระทรวงศึกษาธิการออก								
เป็นหมวดหมู่ สะดวกต่อ								
การค้นหา	4.60	0.57	4.38	0.81	4.46	0.60	4.48	0.66
2. ระบุขอบเขตงานพัฒนาชนบท								
ระดับอำเภอได้ชัดเจน	4.70	0.48	4.45	0.75	4.37	0.54	4.51	0.59
3. กำหนดให้มีฝ่ายการบังคับ								
บัญชาในการปฏิบัติงานพัฒนา								
ชนบท	4.70	0.48	4.28	0.91	4.47	0.72	4.48	0.70
4. จัดวางสายงานการรายงาน								
และการประสานงานระหว่าง								
ครูใน คปต. กับสำนักงาน								
ศึกษาธิการอำเภอเป็นระบบ								
และชัดเจน	4.75	0.53	4.34	0.92	4.38	0.74	4.49	0.73
5. จัดให้มีคณะกรรมการฝ่าย								
การศึกษาใน กพอ. ในการ								
บริหารงานพัฒนาชนบท	4.70	0.49	4.19	0.85	4.23	0.83	4.37	0.72

ตาราง 12 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. กำหนดอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบของคณะ อนุกรรมการฝ่ายการศึกษา ใน กพอ. ไว้ชัดเจน	4.50	0.53	4.36	0.78	4.26	0.80	4.37	0.70
7. กำหนดอำนาจหน้าที่และ ความรับผิดชอบของครูใน คปต. ไว้ชัดเจน	4.35	0.61	4.30	0.85	4.54	0.70	4.29	0.72
8. จัดให้มีสายงานการติดต่อ สื่อสารระหว่างครูใน คปต. กับสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอ	4.40	0.53	4.26	0.93	4.29	0.71	4.32	0.72
รวมเฉลี่ย	4.59	0.53	4.32	0.85	4.38	0.71	4.42	0.69

จากตาราง 12 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานระบบขอบเขตงานพัฒนาชนบทระดับอำเภอได้ชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทอยู่ในระดับมาก

และเมื่อพิจารณาความเห็นเป็นรายกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. วัชิตเจน งานกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของครูใน คปต. วัชิตเจน และงานจัดให้มีสายงานการติดต่อสื่อสารระหว่างครูใน คปต. กับสำนักงานศึกษาธิการอำเภออยู่ในระดับมาก ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ต่างก็คาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากทุกงาน ยกเว้นงานกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของครูใน คปต. วัชิตเจน ที่นักวิชาการศึกษาคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอแสดงบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการอ่านวยการ เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการอ่านวยการ</u>								
1. มอบหมายงานและกระจาย								
อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน								
พัฒนาชนบทให้กับคณะอนุกรรม-								
การฝ่ายการศึกษาใน กพอ.								
ได้เหมาะสม	4.50	0.54	4.30	0.84	4.19	0.73	4.33	0.70
2. มอบหมายงานและกระจาย								
ความรับผิดชอบในการปฏิบัติ								
งานให้กับครูใน คปค. ได้								
เหมาะสม	4.35	0.68	4.84	0.85	4.85	0.66	4.88	0.73
3. ใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท								
(กษช.) ประกอบการตัดสินใจ								
ใจดำเนินการเกี่ยวกับการ								
บริหารงานพัฒนาชนบท	4.60	0.53	4.48	0.75	4.38	0.65	4.49	0.64
4. ตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร								
งานพัฒนาชนบทได้ถูกต้อง								
และก่อให้เกิดผลดีต่องาน								
พัฒนาชนบท	4.55	0.51	4.40	0.63	4.34	0.71	4.43	0.61

ตาราง 7 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. ให้ความสำคัญต่อการบำรุง ขวัญและกำลังใจของผู้ร่วม งานเป็นอย่างดี	4.35	0.68	4.23	0.76	4.50	0.71	4.36	0.71
6. แก้ปัญหาในการดำเนินงาน พัฒนาชนบทโดยผ่านคณะอนุ- กรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ.	4.45	0.71	4.08	0.76	4.89	0.71	4.27	0.72
7. จูงใจผู้ร่วมงานให้มีความ กระตือรือร้นและให้ความ ร่วมมือในการทำงาน	4.35	0.72	4.39	0.76	4.31	0.75	4.35	0.74
8. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมี ส่วนร่วมเสนอแนะในการ ตัดสินใจบริหารงานพัฒนา ชนบท	4.40	0.59	4.44	0.87	4.29	0.75	4.38	0.73
รวมเฉลี่ย	4.44	0.62	4.32	0.79	4.32	0.71	4.36	0.70

จากตาราง 13 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากทุกงาน โดยเฉพาะงานใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานพัฒนาชนบทมีความคาดหวังให้แสดงบทบาทมากกว่าทุกงาน ส่วนงานแก้ปัญหาในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานพัฒนาชนบทผ่านคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. มีความคาดหวังให้แสดงบทบาทน้อยกว่างานอื่น

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานพัฒนาชนบท และงานตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานพัฒนาชนบทได้ถูกต้องและก่อให้เกิดผลดีต่องานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทอยู่ในระดับมาก

ส่วนศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ต่างก็คาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากทุกงาน โดยศึกษาธิการอำเภอคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาชนบท (กชช.) ประกอบการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานพัฒนาชนบทมากกว่างานอื่น และงานแก้ปัญหาในการดำเนินงานพัฒนาชนบทผ่านคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. มีความคาดหวังให้แสดงบทบาทน้อยกว่างานอื่น สำหรับนักวิชาการศึกษานั้นคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานให้ความสำคัญต่อการบำรุงขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีมากกว่าทุกงาน และงานมอบหมายและกระจายอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทให้กับคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. ได้เหมาะสม มีความคาดหวังให้แสดงบทบาทน้อยกว่างานอื่น

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติข้าราชการจังหวัด ศึกษาธิการ
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการประสานงาน เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการประสานงาน</u>								
1. ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง								
ชักจูงนำโครงการพัฒนา								
ชนบทไปปฏิบัติในพื้นที่								
เป้าหมาย	4.70	0.49	4.43	0.72	4.50	0.64	4.54	0.61
2. ขอความร่วมมือจากสถาน								
ศึกษา ศาสนสถาน หรือ								
หน่วยงานท้องถิ่นเอกชน								
สนับสนุนการดำเนินงาน								
พัฒนาชนบทของอำเภอ	4.80	0.43	4.59	0.68	4.53	0.62	4.64	0.57
3. ประสานขอคำแนะนำปรึกษา								
และขอความช่วยเหลือจาก								
กพล. เมื่อมีปัญหา	4.45	0.78	4.07	0.98	4.38	0.75	4.30	0.83
4. ให้ความรู้ความเข้าใจใน								
การปฏิบัติงานพัฒนาชนบทแก่								
บุคลากร องค์กร หรือหน่วย								
งานที่เกี่ยวข้องโดยวิธีต่าง ๆ								
เช่น ใช้เอกสาร ให้คำ								
แนะนำ จัดอบรม	4.55	0.91	4.28	0.88	4.37	0.70	4.40	0.83

ตาราง 14 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. สืบสานให้ความช่วยเหลือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ บุคลากร ที่จำเป็นต่อการพัฒนาชนบท ให้กับหน่วยปฏิบัติ	4.65	0.68	4.15	0.95	4.37	0.70	4.39	0.77
6. ประชุมคณะกรรมการฝ่าย การศึกษาใน กพอ. เพื่อ ปรึกษาหารือเกี่ยวกับการ ปฏิบัติงานพัฒนาชนบท	4.50	0.70	4.31	0.74	4.16	0.64	4.32	0.69
7. ติดตามความเปลี่ยนแปลง และทำความเข้าใจใน กระบวนการพัฒนาชนบทของ รัฐ	4.35	0.78	4.19	0.84	4.40	0.67	4.31	0.76
8. แจ่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบเมื่อได้รับอนุมัติเงิน งบประมาณ	4.60	0.65	4.26	0.84	4.36	0.74	4.40	0.74
รวมเฉลี่ย	4.58	0.68	4.29	0.90	4.38	0.69	4.41	0.75

จากตาราง 14 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ศาสนสถาน หรือหน่วยงานท้องถิ่นเอกชน สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชนบทของอำเภอ และงานประสานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำโครงการพัฒนาชนบทไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานประชุมคณะอนุกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานพัฒนาชนบท งานประสานขอคำแนะนำ ปรึกษา และขอความช่วยเหลือจาก กพจ. เมื่อมีปัญหา และงานติดตามความเปลี่ยนแปลงและทำความเข้าใจใน กระบวนการพัฒนาชนบทของรัฐอยู่ในระดับมาก ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

ในส่วนของผู้ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษา ต่างก็คาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอ มีบทบาทในงานขอความร่วมมือจากสถานศึกษา ศาสนสถานหรือหน่วยงานท้องถิ่นเอกชน สนับสนุน การดำเนินงานพัฒนาชนบทของอำเภออยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาท อยู่ในระดับมาก โดยคาดหวังให้แสดงบทบาทในงานประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนนำ โครงการพัฒนาชนบทไปปฏิบัติในพื้นที่เป้าหมายมากกว่างานอื่น

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการ
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
ศึกษาธิการอำเภอ ด้านการควบคุมงาน เป็นรายชื่อ

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา ชนบทของศึกษาธิการอำเภอ	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
<u>ด้านการควบคุม</u>								
1. กำหนดแผนติดตามประเมิน ผลโครงการพัฒนาชนบท ร่วมกับคณะอนุกรรมการ ฝ่ายการศึกษาใน กพอ.	4.50	0.54	4.33	0.80	4.19	0.90	4.34	0.74
2. จัดทำปฏิทินการติดตาม ประเมินผลโครงการพัฒนา ชนบทร่วมกับคณะอนุกรรมการ ฝ่ายการศึกษาใน กพอ.	4.65	0.53	4.30	0.84	4.19	0.73	4.35	0.70
3. แจ้งให้หน่วยงาน หรือสถาน ศึกษาที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้า ทุกครั้ง	4.45	0.61	4.18	0.78	4.26	0.84	4.30	0.74
4. ติดตามประเมินผลโครงการ ร่วมกับคณะอนุกรรมการฝ่าย การศึกษาใน กพอ.	4.50	0.53	4.27	0.89	4.14	0.84	4.30	0.75
5. รายงานผลการติดตาม ประเมินผลโครงการให้ หน่วยเหนือทราบตามกำหนด เวลา	4.50	0.70	4.27	0.66	4.51	0.65	4.43	0.67

ตาราง 15 (ต่อ)

บทบาทในการบริหารงานพัฒนา	ศึกษาธิการจังหวัด		ศึกษาธิการอำเภอ		นักวิชาการศึกษา		รวมทุกกลุ่ม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. แจ้างผลการติดตามประเมิน ผลโครงการให้หน่วยรับ ตรวจทราบ	4.50	0.70	4.30	0.67	4.38	0.67	4.39	0.68
7. ตรวจเยี่ยม นิเทศโครงการ พัฒนาชนบท	4.65	0.48	4.45	0.73	4.37	0.72	4.49	0.64
8. รวบรวม วิเคราะห์ความก้าว หน้า ปัญหาและอุปสรรคใน การดำเนินงานโครงการ พัฒนาชนบท เสนอให้หน่วย เหนือทราบ	4.70	0.48	4.37	0.76	4.45	0.68	4.51	0.64
รวมเฉลี่ย	4.54	0.54	4.31	0.77	4.31	0.76	4.39	0.69

จากตาราง 15 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา โดยรวมคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานรวบรวม วิเคราะห์ความก้าวหน้า ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบท เสนอให้หน่วยเหนือทราบอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้มีบทบาทอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นรายกลุ่ม พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานรวบรวม วิเคราะห์ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบท เสนอให้หน่วยเหนือทราบ งานตรวจเยี่ยม นิเทศโครงการพัฒนาชนบท และงานจัดทำปฏิทินการติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาชนบทร่วมกับคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทอยู่ในระดับมาก

ศึกษาธิการอำเภอคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานการบริหารงานพัฒนาชนบทในระดับมากที่สุดงาน โดยคาดหวังให้มีบทบาทในงานตรวจเยี่ยม นิเทศโครงการพัฒนาชนบทมากกว่างานอื่น ส่วนงานแจ้งให้หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่รับผิดชอบทราบล่วงหน้าทุกครั้ง มีความคาดหวังให้มีบทบาทน้อยกว่าทุกงาน สำหรับนักวิชาการศึกษาคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในงานรายงานผลการติดตามประเมินผลโครงการให้หน่วยเหนือทราบตามกำหนดเวลาอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ คาดหวังให้แสดงบทบาทในระดับมาก โดยคาดหวังให้มีบทบาทในงานรวบรวม วิเคราะห์ความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโครงการพัฒนาชนบท เสนอให้หน่วยเหนือทราบมากกว่าทุกงาน ส่วนงานติดตามประเมินผลโครงการร่วมกับคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. มีความคาดหวังให้แสดงบทบาทน้อยกว่างานอื่น

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ ปรากฏดังตาราง 16 - 18 และเมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วพบว่าข้อมูลในตัวแปร วุฒิการศึกษา และอายุ ของศึกษาธิการจังหวัดมีจำนวนคนในแต่ละกลุ่มดังกล่าวแตกต่างกันมาก จึงไม่นำมาวิเคราะห์ โดยจะเปรียบเทียบเฉพาะข้อมูลในตัวแปรข้อประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของศึกษาธิการจังหวัด ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง

สถานภาพ		$\bar{X}$	S.D.	t
ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง	ต่ำกว่า 5 ปี (N = 6)	2.98	1.18	0.0309
	5 ปีขึ้นไป (N = 11)	3.16	0.78	

จากตาราง 16 พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของศึกษาธิการอำเภอ ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการ
บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรง
ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

สถานการณ์		$\bar{X}$	S.D.	t
ประสบการณ์ใน การดำรงตำแหน่ง	ต่ำกว่า 5 ปี (N = 40)	3.01	1.03	1.2039
	5 ปีขึ้นไป (N = 101)	3.25	0.99	
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่า ป.ตรี หรือ ป.ตรี (N = 101)	3.32	1.00	1.7526
	สูงกว่าปริญญาตรี (N = 40)	2.97	1.03	
อายุ	ต่ำกว่า 45 ปี (N = 57)	3.04	1.00	1.0619
	45 ปีขึ้นไป (N = 84)	3.23	1.01	

จากตาราง 17 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า
5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป หรือมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี และ
มีอายุต่ำกว่า 45 ปี กับ 45 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ
ศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการ
 บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรง
 ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

สถานการณ์		$\bar{X}$	S.D.	t
ประสบการณ์ใน การดำรงตำแหน่ง	ต่ำกว่า 5 ปี (N = 19)	2.91	0.90	0.0287
	5 ปีขึ้นไป (N = 17)	2.90	0.94	
วุฒิการศึกษา	ต่ำกว่า ป.ตรี หรือ ป.ตรี (N = 22)	3.58	0.92	2.1627*
	สูงกว่าปริญญาตรี (N = 14)	2.72	0.93	
อายุ	ต่ำกว่า 45 ปี (N = 30)	2.88	0.89	0.7024
	45 ปีขึ้นไป (N = 6)	3.28	1.17	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 18 พบว่า นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า
 5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป มีอายุต่ำกว่า 45 ปี กับ 45 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการ
 บริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนนักวิชาการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี
 มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่าง
 กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของ ศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน คือ การวางแผนงาน การจัดองค์การ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุมงาน ตามที่คณะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบที่คณะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตาม ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุ

ประชากร ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ซึ่งปฏิบัติงานในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 312 คน แยกเป็น ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 17 คน ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 257 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 38 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา จำนวน 210 คน แยกเป็น ศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 17 คน ศึกษาธิการอำเภอ จำนวน 155 คน และนักวิชาการศึกษา จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ มีสองตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า มีสองส่วน โดยส่วนแรกเป็นการถามเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง และส่วนที่สองถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของศึกษาธิการอำเภอ ในงานห้าด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุมงาน ซึ่งมีคำถามจำนวน 40 ข้อ และได้นำแบบสอบถามนี้ไปทดลองใช้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.9782

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างตามจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทางไปรษณีย์ จำนวน 210 ชุด ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน 194 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.38 ของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน เป็นรายด้าน และโดยรวมในทุกด้าน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าที่กำหนดไว้

2. เปรียบเทียบทัศนคติของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุโดยรวม โดยใช้การทดสอบค่าที

(t - test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ สรุปได้ดังนี้คือ

1. ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษาโดยรวมมีความเห็นว่าการศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีบทบาทด้านการวางแผนมากที่สุด ส่วนด้านการควบคุมงาน ด้านการประสานงาน ด้านการจัดองค์การ และด้านการอำนวยความสะดวก มีความเห็นว่าแสดงบทบาทรองลงมาตามลำดับ

2. ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษาโดยรวมคาดหวังให้การศึกษาธิการอำเภอมีบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการวางแผน และการจัดองค์การมีความคาดหวังให้มีบทบาทมากกว่าทุกด้าน ส่วนด้านการประสานงาน ด้านการควบคุมงานและด้านการอำนวยความสะดวก คาดหวังให้แสดงบทบาทรองลงมาตามลำดับ

3. เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติของทั้ง 3 กลุ่ม ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ พบว่า

3.1 ในส่วนของศึกษาธิการจังหวัดได้เปรียบเทียบเฉพาะประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง พบว่า ศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง หรืออายุต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นักวิชาการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในเรื่องดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้ามีประเด็นควรแก่การอภิปรายดังนี้

1. การวิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ตามทัศนะโดยรวมของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา เห็นว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติจริงในระดับปานกลางทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก

บทบาทหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอในการพัฒนาชนบทในระดับอำเภอ จะดำเนินการ ในรูปของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) ซึ่งประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ ในสังกัดกระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การปฏิบัติงานจำเป็นต้องประสานกับคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ดังกล่าวทั้งในด้านการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ การประสานงาน และการควบคุมงาน ซึ่งจะไม่สามารถบริหารงานพัฒนาชนบทได้อย่างเป็นเอกภาพ อันสอดคล้องกับ รายงานของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2530 : 29) พบว่า ปัญหาอุปสรรคที่มีผล กระทบกระเทือนต่อการพัฒนาชนบทในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ขาดการประสานงานใน การปฏิบัติร่วมกันของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด และการประสานงานกับกระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบท จากสภาพดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุให้การบริหารงานพัฒนาชนบท อยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจหรืออยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากศึกษาธิการอำเภอจะบริหารงานพัฒนาชนบทในรูปคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ (กพอ.) แล้ว ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ศึกษาธิการอำเภอยังต้องบริหารงานดังกล่าวในรูป ของอนุกรรมการฝ่ายการศึกษาใน กพอ. โดยศึกษาธิการอำเภอทำหน้าที่เป็นประธาน คณะกรรมการ ดังกล่าวมีหน้าที่รับผิดชอบ การประสานงานทั้งในด้านการกำกับ เฝ้าระวังการดำเนินงาน การติดตาม และประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานของทุกโครงการในภาคกระทรวงศึกษาธิการที่ลงไป ดำเนินการในแต่ละตำบล พร้อมทั้งประสานกับระดับจังหวัดและตำบล ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคที่ส่งผล ต่อการบริหารงานหลายประการ กล่าวคือ กระทรวงศึกษาธิการมีหลายกรมหลายหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ มีทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค มีหน่วยบริหารโครงการหลายระดับทั้งพื้นที่กลุ่ม เป้าหมายและพื้นที่ที่ปฏิบัติอยู่ในระดับอำเภอ ทำให้เกิดความหลากหลายในการปฏิบัติและเกิดความ สับสน การปฏิบัติงานอยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการประสานการระดมทรัพยากรเพื่อการ พัฒนา ขาดเอกภาพในการบริหาร ประกอบกับบุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอนั้นมีน้อย

ขาดบุคลากรปฏิบัติงานและประสานงานในท้องที่ตำบล หมู่บ้าน ไม่เหมือนกระทรวงอื่น ๆ จึงทำให้การบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ตามระบบ กชช. มีปัญหาด้านการปฏิบัติงานและการประสานงาน นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษาธิการอำเภอขาดข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นต่อการวางแผนพัฒนาชนบท การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ ขาดความสมบูรณ์และความเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้อง บุญชิตร์ ชนุดหอม (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวางแผนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนมีไม่เพียงพอ ไม่น่าเชื่อถือ มีข้อบกพร่อง ไม่เป็นปัจจุบัน ขาดข้อมูลที่เป็นพื้นฐานในการวางแผนและการจัดเก็บไม่เป็นระบบ

ในเรื่องของการประสานงานกับบุคลากรหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบททั้งในระดับจังหวัดและระดับตำบล พบว่า หัวหน้าส่วนราชการ 4 กระทรวงหลัก มีการวางแผนร่วมกันน้อย ต่างก็ยึดนโยบายของกระทรวงตนเป็นใหญ่ มักมอบหมายตัวแทนซึ่งตัดสินใจไม่ได้เข้าร่วมประชุม ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จะช่วยสนับสนุนโครงการ งบประมาณในการตรวจติดตามโครงการมีน้อย เจ้าของโครงการไม่มีงบประมาณสนับสนุนและไม่เห็นความสำคัญในการตรวจติดตาม และในส่วนของครู คปต. ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ แต่การที่ต้องสังกัดคนละกรมกับศึกษาธิการอำเภอ ทำให้เกิดปัญหาในการประสานงาน การควบคุมงาน และการปฏิบัติงานพัฒนาชนบท ทั้งนี้ เพราะครู คปต. เป็นครูสายผู้สอน ต้องมีงานประจำที่โรงเรียนมาก ประกอบกับศึกษาธิการอำเภอไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาโดยตรง จึงได้รับความร่วมมือจากครู คปต. น้อย ดังเช่น สมศักดิ์ จรวงศ์ (2533 : 40) ได้วิจัยปัญหาของครู คปต. เขตการศึกษา 5 พบว่า มีปัญหามาก เพราะครู คปต. จะต้องทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนประจำไม่มีเวลาปฏิบัติหน้าที่ คปต. ทั้งยังมีปัญหาเรื่องค่าตอบแทนหรือค่าพาหนะในการเดินทางไปร่วมปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานไม่สนับสนุนเท่าที่ควร ขาดขวัญและกำลังใจ

จากสภาพปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าวได้ส่งผลให้ศึกษาธิการอำเภอการบริหารงานพัฒนาชนบทเป็นไปด้วยความยากลำบาก ศึกษาธิการอำเภอต้องใช้ความพยายามในทุกวิถีทางเพื่อประสานกับหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชนบทซึ่งมีความเป็นเอกเทศ โดยที่ไม่มีอำนาจมารับรองรับในการบริหารงาน ประกอบกับความไม่ชัดเจนในสายบังคับบัญชาระหว่างศึกษาธิการอำเภอกับครูใน คปต. ซึ่งถือเสมือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาชนบทและการขาดแคลนงบประมาณ บุคลากรในหน่วยงาน ทำให้ศึกษาธิการอำเภอขาดขวัญกำลังใจ

ในการทำงาน ไม่สามารถที่จะบริหารงานพัฒนาชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยภาพลักษณ์
เช่นนี้ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา จึงเห็นพ้องต้องกันว่า
ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน

2. เป็นที่น่าสังเกตว่า ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และนักวิชาการศึกษา
ต่างก็คาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอบริหารงานพัฒนาชนบทในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้าน
การวางแผนและด้านการจัดองค์การคาดหวังให้ปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงาน
พัฒนาชนบทเป็นงานที่สำคัญ เป็นงานที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทซึ่งเป็นพลเมือง
ส่วนใหญ่ของประเทศที่มีฐานะยากจนและด้อยโอกาสให้มีความคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาล
และทุกหน่วยงาน รวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการจะต้องช่วยกันเข้าไปดำเนินการแก้ปัญหา และใน
เรื่องนี้กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาหลักของประชาชนในชนบท 5 ประการ
ได้แก่ ความไม่สะดวกในการคมนาคมขนส่งและความไม่มั่นคงในการถือครองที่ดินทำกิน ผลผลิต
หรือรายได้ต่ำ สุขภาพอนามัยไม่ดี ขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้ ขาดแคลนความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ปัญหาเหล่านี้ ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
สามารถร่วมกับกระทรวงอื่นแก้ปัญหาได้ทุกปัญหา ถ้าส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ
ได้ดำเนินการตามภาระหน้าที่อย่างครบถ้วนในแผนการศึกษา โดยร่วมมือกันระหว่างส่วนราชการ
ในทุกระดับ ดังนั้น ศึกษาธิการอำเภอในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในระดับอำเภอซึ่งมี
บทบาทสำคัญในการบริหารงานพัฒนาชนบทโดยเป็นกรรมการใน กพอ. และเป็นประธานอนุกรรมการ
ฝ่ายการศึกษาใน กพอ. หากได้ดำเนินการบริหารงานพัฒนาชนบททั้งห้าด้าน อย่างจริงจังและ
ต่อเนื่องแล้วก็จะสามารถสนองนโยบายการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาลได้
ด้วยเหตุนี้ ทุกฝ่ายจึงคาดหวังให้ศึกษาธิการอำเภอบริหารงานพัฒนาชนบทอยู่ในระดับมาก

และอีกประการหนึ่ง การที่ทุกฝ่ายคาดหวังในบทบาทของศึกษาธิการอำเภอนั้นมากกว่า
บทบาทที่เป็นจริง อาจเป็นเพราะธรรมชาติของคนมักจะคาดหวังต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดสูงขึ้นหรือดีขึ้นกว่า
สิ่งเดิม โดยมักจะมองสิ่งเดิมที่มีอยู่ว่ามีสภาพยังไม่เป็นที่พอใจ แต่ถ้าสิ่งเดิมถูกมองว่าเป็นที่พอใจ
แล้วเขาก็จะไม่คาดหวังในสิ่งนั้นเลย และการวิจัยในลักษณะที่ทำให้บุคคลอื่นประเมินการปฏิบัติงาน
และคาดหวังการปฏิบัติงานของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ความคาดหวังจะปรากฏว่าสูงกว่าระดับที่ปฏิบัติจริง
เสมอ เช่น ผลการวิจัยของ พิชิตน์ เกสิทธิ์ชา (2533 : 97) เรื่องบทบาทที่เป็นจริง
บทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด พบว่า ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่
ฝ่ายธุรการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ต่างก็คาดหวังในบทบาทของนักวิชาศึกษามากกว่าบทบาท

ที่เป็นจริง และสอดคล้องกับความเห็นของ ธรรมรงค์ เกรอด (2531 : 88) ที่พบว่า อนุกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อำเภอบางแห่ง คาดหวังว่าคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ควรปฏิบัติงานในทุก ๆ ด้าน มากกว่าบทบาทที่เป็นจริง ทั้งนี้ เพราะการแสดงบทบาทที่เป็นจริงของบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นจะเป็น ผลของปฏิสัมพันธ์อันเกิดจากบุคลิกภาพของบุคคล สภาพแวดล้อม กาลเวลา สถานที่ที่บุคคลนั้น ๆ จะแสดงบทบาทด้วย (ไพบูรณ์ ช่างเรียน. 2526 : 29) ผู้ที่คาดหวังในบทบาทมักจะล้ม วิเคราะห์ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่บุคคลนั้น ๆ ต้องเผชิญ แต่จะมุ่งไปที่ประสิทธิภาพของผลงานตาม ขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ ตามนโยบายและแนวปฏิบัติของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ หากศึกษาธิการอำเภอบางแห่งปฏิบัติตามความคาดหวัง ก็จะนำความสำเร็จมาสู่องค์กรและประชาชนในชนบทได้อย่างมาก

3. การเปรียบเทียบกับบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอบางแห่ง ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา โดยจำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และอายุ

3.1 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอบางแห่ง ในที่นี้ผู้วิจัยจะอภิปรายผลเฉพาะผลการเปรียบเทียบกับทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งเท่านั้น อภิปรายได้ดังนี้

ศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอบางแห่ง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด จะต้องดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอมาก่อนและโดยทั่วไปแล้วการที่จะก้าวสู่ตำแหน่งนี้ได้มักจะมีประสบการณ์ในตำแหน่งอื่น ๆ มากมาย ดังนั้นศึกษาธิการจังหวัดทุกคนจึงมีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการบริหารงานพัฒนาชนบทเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอ และตำแหน่งอื่นที่เหมือนกันมาก่อน จึงถือว่ามีความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกันมากนัก ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาชนบท ตั้งแต่เริ่มประกาศใช้จนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอะไรมากนัก ฉะนั้นศึกษาธิการจังหวัดที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันจึงมีทัศนะต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอบางแห่ง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ

เนติ นิลสาธ (2517 : 79) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของ ครูใหญ่โรงเรียนประชาบาลในจังหวัดขอนแก่นแล้วพบว่า ครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อบทบาทศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบทัศนะของศึกษาธิการอำเภอที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุ อภิปรายผลได้ดังนี้

3.2.1 ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนะโดยรวมต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การที่ปรากฏผลการวิจัยเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการทำงานของศึกษาธิการอำเภอไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทรงอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของศึกษาธิการอำเภอแต่ประการใด จึงสันนิษฐานได้ว่า การที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเขตการศึกษา รวมทั้งสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาได้จัดให้มีการอบรม สัมมนา มาอย่างสม่ำเสมอ เริ่มตั้งแต่การเตรียมบุคคลเข้าสู่ตำแหน่ง การฝึกอบรมก่อนเข้าประจำการ การจัดประชุมสัมมนาทุก ๆ 2 ปี โครงการเหล่านี้ทำให้ศึกษาธิการอำเภอทุกคนได้ผ่านกระบวนการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์งานในหน้าที่ รวมทั้งในเรื่องของการบริหารงานพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาชนบทในระดับอำเภอไว้เหมือนกันทุกอำเภอทั่วประเทศ ดังนั้น ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันจึงมีทัศนะไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด (2519 : 46) เรื่อง การประเมินสมรรถภาพการบริหารงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 5 ปีลงมา กับตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป มีสมรรถภาพในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคย์ กลิ่นบุศย์ (2530 : 113) เรื่อง ปัญหาและความคิดเห็นของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.2 ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิกศศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนะโดยรวมต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเข้าสู่ตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้วางมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง

ไว้ว่าจะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา ซึ่งการศึกษาในระดับนี้ถือเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานของการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้น ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับปริญญาตรี โท หรือเอก ความแตกต่างในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้ วิธีการคิด จะไม่แตกต่างกันมากนัก รวมทั้งศึกษาธิการอำเภอทุกคนจะต้องบริหารงานพัฒนาชนบทตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดอำนาจหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอไว้อย่างชัดเจนเหมือนกับทุกอำเภอตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งให้เป็นไปตามแผนและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 1 - 14) รวมทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสภาพภูมิประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมประเพณีที่คล้ายคลึงกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าวทั้งปวงข้างต้น ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทักษะไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมปัญญา เทียมวัน (2534 : 131) เรื่องการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมการศึกษาของศึกษาธิการอำเภอ พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทักษะต่อการบริหารงานวิชาการและงานกิจกรรมการศึกษาตามองค์ประกอบของงานรวมทุกด้านและในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.3 ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี กับ 45 ปีขึ้นไป มีทักษะโดยรวมต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอจะต้องเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรศึกษาธิการอำเภอ ๗ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา (วัดไร่ขิง จ.นครปฐม) หรืออบรมศึกษาธิการอำเภอบรรจุใหม่มาก่อน สำหรับศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุ 45 ปีขึ้นไป แม้จะไม่ได้รับการฝึกอบรมก่อนเข้าสู่ตำแหน่ง แต่ก็เป็นผู้ได้เด้ามาจากผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอหรือเจ้าหน้าที่ ซึ่งถือว่ามีความประสบการณ์มาก และในช่วงดำรงตำแหน่งศึกษาธิการอำเภอทุกคนจะได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ จากการประชุมประจำเดือน ซึ่งจังหวัดให้มีการประชุมทุกเดือนและได้รับความรู้จากการจัดประชุมสัมมนาศึกษาธิการอำเภอทุก ๆ 2 ปี ตลอดจนได้รับความรู้จากเอกสารของทางราชการ ด้วยกระบวนการเรี้นรู้งานพัฒนาชนบทในรูปแบบหลากหลายของศึกษาธิการอำเภอดังกล่าวทั้งก่อนและระหว่างดำรงตำแหน่ง ทำให้ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานพัฒนาชนบทไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคย์ กลั่นบุศย์ (2530 : 111) เรื่อง ปัญหาและความคิดเห็นของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุแตกต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เปรียบเทียบทัศนคติโดยรวมของนักวิชาการศึกษาที่มีต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน จำแนกตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา อายุ ภูมิปรายผลได้ดังนี้

3.3.1 นักวิชาการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่ำกว่า 5 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตำแหน่งนักวิชาการศึกษานี้เป็นตำแหน่งที่จัดตั้งขึ้นมาใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2524 เพื่อทดแทนหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาประจำจังหวัดที่ไปสังกัดอยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 ฉะนั้น บุคคลที่โอนเข้าสู่ตำแหน่งนักวิชาการศึกษาจึงใหม่ต้องงานพัฒนาชนบทและมีประสบการณ์ใกล้เคียงกัน ได้สัมผัสงานพัฒนาชนบทร่วมกับศึกษาธิการอำเภอเท่า ๆ กัน เพราะโอนเข้าสู่ตำแหน่งพร้อมกัน และประกอบกับงานพัฒนาชนบทเป็นงานย่อยหนึ่งของฝ่ายแผนงานและพัฒนาชนบท ซึ่งงานในฝ่ายนี้จะเน้นเรื่องข้อมูลและการวางแผนงานเป็นส่วนใหญ่ ส่วนงานพัฒนาชนบทจะรับผิดชอบในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูล การติดตามประเมินผลและการรายงานผล ฉะนั้นจะเห็นได้ว่านักวิชาศึกษามีประสบการณ์ในงานพัฒนาชนบทพอ ๆ กัน จึงแสดงทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่ (2525 : 41) เรื่อง ความเป็นผู้นำตามแบบประชาธิปไตยของศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 8 พบว่าศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์มากกับศึกษาธิการอำเภอที่มีประสบการณ์น้อย มีความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน

3.3.2 นักวิชาการศึกษาที่มีวุฒិการศึกษาคต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี กับสูงกว่าปริญญาตรี มีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักวิชาการศึกษาที่รับโอนมา มีพื้นฐานเดิมมาจากข้าราชการครูและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการ นักวิชาการศึกษาที่มาจากข้าราชการครู จะสำเร็จการศึกษาวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษาและมีพื้นฐานความรู้เดิมทางการศึกษามาก่อน เช่น มีวุฒิ ป.กศ., ป.กศ.สูง, พ.ม. เป็นต้น บางคนเคยทำงานครูใน คปต. หรือเลขานุการสภาตำบล จึงมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานพัฒนาชนบทเป็นอย่างดี สำหรับนักวิชาการศึกษาที่โอนมาจากเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการ จะมีพื้นฐานความรู้เดิมที่

ไม่ใช่ทางการศึกษา เช่น มัธยมศึกษา., ปวช., ปวส. เป็นต้น แล้วจึงศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางการศึกษาภายหลังและไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานพัฒนาชนบทมาก่อน ดังนั้นภูมิหลังความรู้พื้นฐานของนักวิชาการศึกษาทั้งสองกลุ่มจึงแตกต่างกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่านักวิชาการศึกษาที่โอนมาจากข้าราชการครูมักจะมีประสบการณ์หรือวันและสนใจศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีมากขึ้น ซึ่งผู้ที่มัธยมศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ย่อมเรียนรู้และมีประสบการณ์ทางวิชาการสูงกว่า ทั้งนี้เพราะได้มีการวิเคราะห์วิจัย อรรถกฤษฎีที่ได้เรียนมา ได้นำความรู้ความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติงาน ฉะนั้น นักวิชาการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จึงมีทัศนคติบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ แตกต่างจากนักวิชาการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวัสดิ์ จันลา (2531 : 69) ซึ่งศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของศึกษาธิการอำเภอตามโครงการใหม่ของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอแล้วพบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีวุฒิแตกต่างกัน มีปัญหาการบริหารงานด้านแผนงานวิชาการและติดตามประเมินผลแตกต่างกัน

3.3.3 นักวิชาการศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี และ 45 ปีขึ้นไป มีทัศนคติโดยรวมต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบอัตราค่าจ้างของนักวิชาการศึกษาที่จะบรรจุใหม่ ไม่ว่าจะโอนมาจากข้าราชการครูหรือข้าราชการพลเรือนในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้เข้าสู่ตำแหน่งนักวิชาการศึกษาระดับ 4 หรือ 5 ดังนั้นนักวิชาการศึกษาส่วนใหญ่ที่โอนเข้าสู่ตำแหน่งนี้จะเป็นกลุ่มข้าราชการที่มีอายุใกล้เคียงกัน มีประสบการณ์พอ ๆ กัน ซึ่งวัยและประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกันนี้ จะมีความรู้สึกนึกคิด มีทัศนคติ ทักษะ ตลอดจนความมีเหตุมีผลและอารมณ์ ไม่แตกต่างกันมากนัก และในส่วนหนึ่งนักวิชาการศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เขตหรือจังหวัด จัดอบรม ประชุมสัมมนาเพิ่มพูนความรู้ต่อเนื่อง ๆ ทุกคนได้รับการพัฒนาบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาชนบทในระดับต่าง ๆ ไว้เหมือนกันทั่วประเทศ ทุกคนจึงได้ปฏิบัติอย่างเดียวกัน ด้วยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งปวงดังกล่าวข้างต้น นักวิชาการศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันจึงมีทัศนคติต่อบทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาด (2519 : 41 - 42) เรื่อง การประเมินสมรรถภาพ

การบริหารงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 11 พบว่า ศึกษาธิการอำเภอที่มีอายุต่างกัน มีสมรรถภาพในการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาค้นคว้าบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า บทบาทของศึกษาธิการอำเภอในการบริหารงานพัฒนาชนบท ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอและนักวิชาการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อให้การบริหารงานดังกล่าวของศึกษาธิการอำเภอเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ในฐานะที่ศึกษาธิการอำเภอจะต้องปฏิบัติงานในลักษณะศูนย์สามศูนย์ ได้แก่ ศูนย์บริการและประสานงาน ศูนย์ข้อมูลสถิติและวางแผน และศูนย์ติดตามประเมินผล ดังนั้นในเรื่องของข้อมูล ซึ่งเป็น 1 ใน 3 ศูนย์ ศึกษาธิการอำเภอควรเก็บข้อมูล กชช. เพื่อพัฒนาชนบทให้ครบถ้วนเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการค้นหามาใช้ และใช้ข้อมูลดังกล่าวไปประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ

2. กระทรวงศึกษาธิการควรมีการทบทวนบทบาทการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอเสียใหม่ โดยปรับปรุงบทบาทอำนาจหน้าที่และขอบข่ายงานพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับอำเภอให้ชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนให้มีความสมบูรณ์ เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานการศึกษา และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยถึงบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่น ได้แก่ นายอำเภอ ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ และเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ ทั้งนี้เพราะทัศนะของกลุ่มบุคคลดังกล่าวจะแสดงออกมาได้ใกล้เคียงบทบาทที่เป็นจริงของศึกษาธิการอำเภอ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ทำงานใกล้ชิดกับศึกษาธิการอำเภอมากที่สุด

2. ควรมีการวิจัยถึงบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ในลักษณะเดียวกันนี้ในภาคอื่น ๆ และในระดับประเทศ เพราะมีสภาพพื้นที่ เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่แตกต่างกัน จะทำให้ได้ข้อมูลอันเป็นข้อเปรียบเทียบมากขึ้น

ข้อจำกัดของการอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์บทบาทที่เป็นจริงในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้งห้าด้าน ตามทัศนะของศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา ดังกล่าว พบว่า ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่า ศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติจริงในงานดังกล่าวในระดับปานกลาง แต่ถ้าจำแนกเป็นรายด้าน จะพบว่า ศึกษาธิการจังหวัดเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติจริงในงานด้านการวางแผนมากกว่างานด้านอื่น ส่วนศึกษาธิการอำเภอเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติจริงในงานด้านการควบคุมงานมากกว่าด้านอื่น และในขณะที่นักวิชาการศึกษาเห็นว่าศึกษาธิการอำเภอปฏิบัติจริงในงานด้านการประสานงานมากกว่าทุกด้าน จากทัศนะที่มองแตกต่างกันเช่นนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างรับรู้บทบาทของศึกษาธิการอำเภอโดยอาศัยพื้นฐานของตัวเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่นำกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การพัฒนาชุมชน, กรม. คู่มือการพัฒนาชนบทสำหรับเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน, 2536. อัดสำเนา.
- กิตติมา ปรีดีติลล. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บริษัท อักษรานิพนธ์, 2532.
- เจริญผล สุวรรณโชติ. ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2519.
- ทิตยา สุวรรณะชัย. ความคาดหวังบทบาทของพัฒนาการคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2510.
- _____. สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- เทอดไทย พันทวี. สภาพปัจจุบันและปัญหาของการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทใน ความรับผิดชอบของศึกษาธิการอำเภอ เขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2533. อัดสำเนา.
- ธวัช ทันทโกาส. พัฒนาชุมชนกับงานพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.
- เนติ นิลสาย. การศึกษามหาวิทยาลัยตามทัศนะของครูใหญ่โรงเรียนประชาบาล ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อัดสำเนา.
- บุญชิตร์ ชนุดหอม. การศึกษาการวางแผนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532. อัดสำเนา.
- บุญรัตน์ วงศ์ใหญ่. ความเป็นผู้นำตามแบบประชาธิปไตยของศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 8 ตามทัศนะของนายอำเภอและครูใหญ่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. การพัฒนาชนบทด้านการศึกษา การศาสนา และ การวัฒนธรรม ระดับตำบล. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการพิเศษ สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2530.
- _____. การบริหารและนโยบายการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ (ตามแผนพัฒนา ฉบับที่ 6). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน. เอกสารประกอบการฝึกอบรมบุคลากรในโครงการพัฒนา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ ปี 2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา,
2533.

_____ . การสำรวจสภาพสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ ในช่วงปีงบประมาณ 2532.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย, 2533.

_____ . คู่มือปฏิบัติงานของศึกษาธิการอำเภอ 2535. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์,
2535.

_____ . แนวทางการพัฒนาชนบทของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2537 -
2539. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2536.

ประกาศ ศัลยสัมพันธ์. ความคาดหวังในบทบาทของคณะทำงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบท
ระดับตำบล. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530.
อิดสำเนา.

ประเวศ วะสี. คนมีเงินกับการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์, 2532.

พิพัฒน์ เกษีขชา. บทบาทที่เป็นจริง บทบาทที่คาดหวังของนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัด ตามความเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ธุรการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ใน
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อิดสำเนา.

ไพฑูริย์ ช่างเรือน. สารานุกรมศัพท์ทางสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรววิทยา,
2526.

ภาคย์ กลิ่นบุศย์. ปัญหาและความคิดเห็นของสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในการปฏิบัติงาน
การศึกษานอกโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อิดสำเนา.

ภิญโญ สาร. หลักบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช จำกัด, 2523.

รุ่งศักดิ์ ป้องกงลาศ. การประเมินสมรรถภาพการบริหารงานศึกษาธิการอำเภอ ในเขต
การศึกษา 11. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2519. อิดสำเนา.

เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค, สำนักงาน.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาชนบทและการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค พ.ศ. 2535. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด, 2535.

วันรักษ์ นิ่งมณีนาคน. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2531.

วิจิตร วรุตบางกูร. ศิลปนาฏสำหรับผู้นำ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

ศักดิ์วรี ฮาคี. การศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบระบบการวางแผนการศึกษาระดับอำเภอในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529. อัดสำเนา.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2523.

สมศักดิ์ จรวงศ์. ปัญหาการปฏิบัติงานตามหน้าที่พัฒนาชนบทของครูในขณะทำงานสับเปลี่ยนการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2533. อัดสำเนา.

สวัสดิ์ แก้วทอง. ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่สักระหว่งหลักเกี่ยวกับการประสานงานในการพัฒนาชนบทในพื้นที่ยากจนของจังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.

สุโขทัยธรรมาธิราช, มหาวิทยาลัย. การพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2529.

การพัฒนาชนบท. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2531.

เสริมปัญญา เทียมวัน. การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมการศึกษาของศึกษาธิการอำเภอตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ นักวิชาการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

- Collins, William Eugene Jr. "Components of Administrative Competency as Determined by Tennessee Superintendents," Dissertation Abstracts International. Vol.35. 1975.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Ensminger, Douglass. Rural Development : What Is It. Paper Delivered at the East-West Center's Conference on Integrated Communication for Rural Development, Honolulu, Hawaii, 1974.
- Gulick, Luther. "Notes on the Theory of Organization," in Gulick, and Urwick. Papers on the Science of Administration. Clifton, New Jersey : Augustus M. Kelley Publishers, 1973.
- Harbison, Frederick H. "A Human Resource Approach to the Development of African Nations," American Council on Education. Washington: 1971.
- Johari, Bin Mat. "Co-ordinational Capability and Development Performance in Malaysia," in Institutional Dimensions of Regional. p. 114. Singapore : Humtsmen Offset Printing Pte, Ltd., 1981.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," in Journal for Education and Psychological Measurement. 30 : 608 ; November, 1970.
- Lea, David A.M. and D.P. Chandhri. Rural Development and The State. London and New York : Methuen, Co. Ltd., 1983.
- Lele, Uma. The Design of Rural Development : Lessons from Africa. London : John Hopkins Univ. Press, 1975.
- Murray, Henry A. Exploration in Personality. New York : Science Edition, Inc., 1968.
- Sarbin, Theodore R. "Role Psychological Aspects," International Encyclopaedia of the Social Sciences Vol.13 and 14. New York : The Macmillan Co. and The Free Press, 1972.
- Sarbin, Theodore R. "Role Theory," in Handbook of Psychology. Addison Wesley Publishing, Co., 1975.
- Stoner, James A.F. Management. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall, 1978.
- Washington, Roosevelt. "Specific Role Expectations Help for the District Superintendent as Perceived by Teacher Principles, and District Superintendent in Chicago Public School System," Dissertation Abstracts International. V.32. 1971.
- Young, Kimball and Raymon W. Mack. Sociology and Social Life. New York : American Book Company, 1965.

การคำนวณ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ สำหรับ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง และนักวิชาการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้ตอบ

2. แบบสอบถามนี้ สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ทั้ง 5 ด้าน คือ การวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยความสะดวก การประสานงาน และการควบคุมงาน จึงขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบคำถามให้ตรงตามความจริงเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ว่าแสดงบทบาทที่เป็นจริงอยู่ในระดับใด และท่านมีความคาดหวังในบทบาทนั้นอยู่ในระดับใด แล้วกาเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับความคิดเห็น คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด คำตอบที่ท่านตอบไปจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ไม่นำมาเผยแพร่ การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการในภาพรวม ไม่เปิดเผยเป็นรายบุคคล

3. แบบสอบถามนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ ซึ่งแสดงไว้เป็นสองส่วน

ส่วนแรก เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริง

ส่วนที่สอง เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวัง ซึ่งศึกษาธิการ

อำเภอควรปฏิบัติ

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ด้วยดี

นายวิจิตร กลนาม

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

	ช่องนี้สำหรับผู้วิจัย
1. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งใด ☐ ศึกษาธิการจังหวัด ☐ ศึกษาธิการอำเภอ ☐ นักวิชาการศึกษา	
2. ท่านดำรงตำแหน่งนี้มาแล้วกี่ปี ☐ ต่ำกว่า 5 ปี ☐ 5 ปีขึ้นไป	
3. ท่านสำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับใด ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	
4. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร ☐ ต่ำกว่า 45 ปี ☐ 45 ปีขึ้นไป	

[illegible]

ที่ พิเศษ/2536

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอท่าม่วง

ถนนลพบุรี - สิงห์บุรี ลพ15150

10 พฤศจิกายน 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ศึกษาธิการจังหวัด, ศึกษาธิการอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ

ด้วยข้าพเจ้า นายวิจิตร กุลนาม ตำแหน่งผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี ขณะนี้กำลังศึกษาระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กำลังศึกษาปริญญาโท เรื่อง บทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในการบริหารงานพัฒนาชนบทของศึกษาธิการอำเภอ เพื่อให้การทำปริญญาโทสำเร็จสมบูรณ์ตามขั้นตอน ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่าน และผู้ใต้บังคับบัญชาในหน่วยงานของท่านได้ตอบแบบสอบถามเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อไป

หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้เป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

วิจิตร กุลนาม

(นายวิจิตร กุลนาม)

ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอท่าม่วง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายวิจิตร นามสกุล กุลนาม

เกิดวันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช 2499

สถานที่เกิด อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2516 ม.ศ.3 โรงเรียนลำปลายมาศ

พ.ศ. 2518 วิทยาลัยครูบุรีรัมย์

พ.ศ. 2520 พ.ม. ศึกษาด้วยตนเอง

พ.ศ. 2524 กศ.บ. (ภูมิศาสตร์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ. 2537 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2518 ครูจิตอาสา โรงเรียนสามัคคีวิทยา อำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2527 ศึกษาพิเศษที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอหนองบุญนา
จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2530 ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอ กิ่งอำเภอสระโบสถ์ จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2537 ผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี